

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Alojz Breznikar, Jože Dela-
lut, Ivo Kohlenbrand, Mar-
jan Kolar, inž. Stane Le-
nasi, inž. Vlado Rac, Jože
Sater, Tone Vehovar, inž.
Jože ZunecOdgovorni urednik:
Marjan Kolar
Tel. int. 304Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Direktor Gregor Klančnik

Odgovornost strokovnih in vodstvenih delavcev

V festivalni dvorani na Bledu je bil od 18. do 20. aprila 1968 II. simpozij na temo »Položaj, vloga in odgovornost strokovnih in vodstvenih delavcev v gospodarstvu«.

Simpozij je organizirala višja šola za organizacijo dela Kranj, na njem pa je poleg predstavnikov organizatorja in predavateljev sodelovalo še okrog 400 predstavnikov gospodarskega in družbenega življenja.

Vsi prijavljeni udeleženci so že pred simpozijem dobili napisane referate, na Bledu pa so referenti, po večini profesorji višjih in visokih šol ter drugih znanstvenih institucij, podali izvlečke svojih del.

Predavatelji so v svoji tematiki obravnavali položaj kadrovanja, odgovornost direktorja in vodstvenih delavcev, ocenjevanje, planiranje in izobraževanje vodstvenih in strokovnih delavcev. Pri obravnavi teh problemov je kakor lansko leto, tudi letos prišla do izraza miselnost, da v našem družbenoekonomskem sistemu odgovornost, ki je pogoj učinkovitega dela, nima zadostne veljave. Referenti so s svojimi znanstvenimi študijami, ki so bazirale na avtentičnih statističnih in drugih podatkih, poskušali najti vzroke, ki zadržujejo uspešnejše vključevanje strokovnega znanja v naša gospodarska dogajanja ter pri tem v glavnem prišli do ugotovitve, da so potrebne izpopolnitve našega samoupravnega sistema. Mišljenja referentov niso bila vedno enaka. Med njimi so bili tudi tisti, ki so trdili, da je sistem v redu, uspeh pa je odvisen od tega, kako se strokovni in vodstveni delavci gospodarskih organizacij zavestno vključujejo v svoje zadolžitve. Anketa pa je na koncu tega simpozija le pokazala splošno razpoloženje,

ki se je z večino nagnilo k oblikovanju predloga za izboljšanje našega samoupravnega mehanizma. Ti predlogi so bili posredovani kreatorjem našega družbenogospodarskega sistema.

Iz naše delovne skupnosti sem se blejskega simpozija udeležil skupaj z vodjo hladno predelovalnih obratov inž. Zupanom. On je potem bil imenovan za člana Izvršnega sveta skupščine SRS, za kar mu ob tej priložnosti iskreno čestitam.

V svoji razpravi sem pred zaključkom simpozija podal naslednje misli:

Blejski simpozij ne bo dosegel svojega namena, če bo ugotavljal le, kako se v obstoječem družbenoekonomskem sistemu in zakonsko vpeljanem samoupravnem mehanizmu da boljše ali slabše poslovati in kako se nekateri bolje in nekateri slabše znajdejo. Namen bi moral biti oblikovanje predloga za izboljšavo samoupravnega mehanizma, ki naj omogoča, da se bomo vsi boljše znašli in s tem dosegli večje gospodarske uspehe. V svoji razpravi se bom predvsem dotaknil odgovornosti strokovnih in vodstvenih delavcev, in to zaradi tega, ker smatram, da je krepitev odgovornosti gibalo napredka.

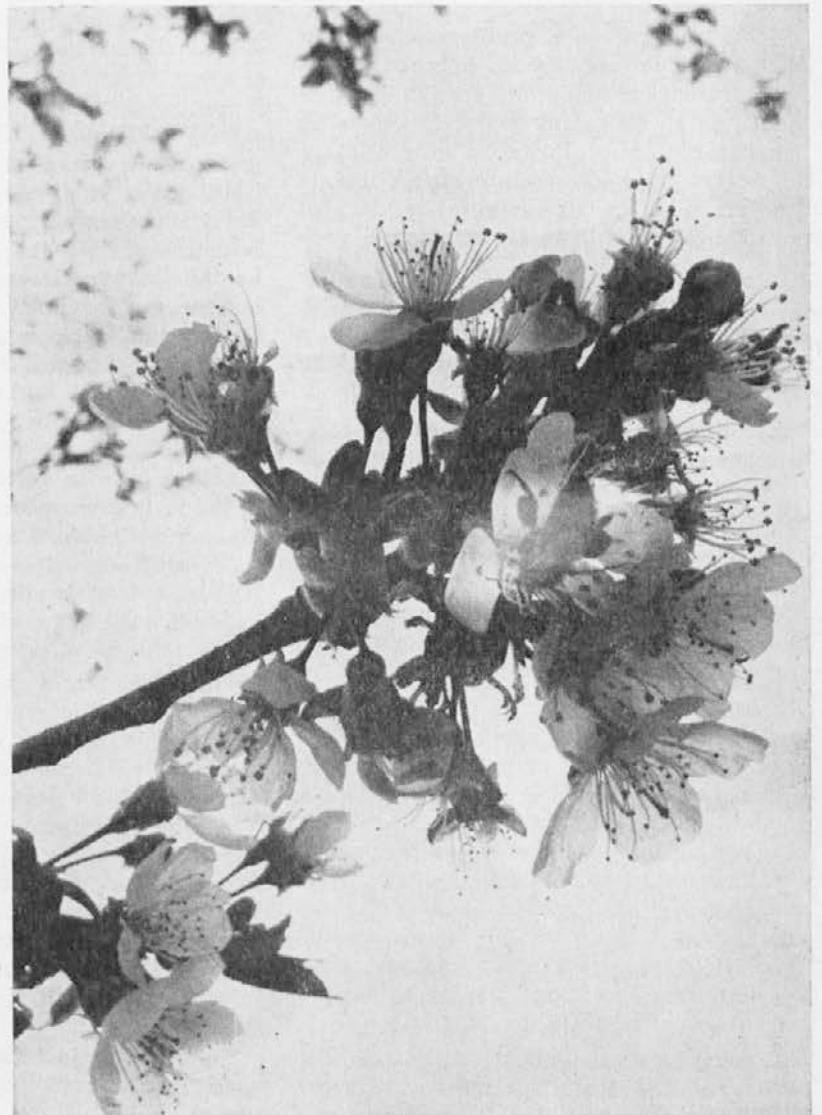
Ko govorimo o potrebnem povečanju pooblastil vodstvenim delavcem, kaže, kakor da se oni sami vlečejo za večjo odgovornost. Mislim, da nam je že vsem jasno, da se za povečano odgovornost nihče sam

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ VSEBINE

S sestanka sekretariata ZK ŽR — Izvolili smo člane organov upravljanja — Sindikat za kulturno prehrano v podjetju — Zasedanja delavskega sveta — Jugoslovanska črna metalurgija v l. 1967 — Sindikat in aktualni problemi v železarni — Sklepi upravnega odbora — Engelbert Gostenčnik — Ivan Zupan — Strokovna posvetovanja in raziskave — Kulturna kronika — Športne vesti

Majski pozdrav

Analiza osebnih dohodkov za MAREC 1968

Delovna enota	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Dodatek za let. dopust in ostalo	OD po uspehu DE	Poprečni OD	
						marec 67	marec 68
1	2	3	4	5	6	7	8
Topilnica	225.821,86	173.804,32	11.023,99	16.279,62	24.713,93	985,96	977,58
Livarna	354.987,74	286.608,71	19.842,11	20.309,70	28.227,22	921,62	837,24
Valjarna	280.380,15	210.373,73	11.965,90	15.975,85	42.064,67	933,29	928,41
Kovačnica	217.739,17	159.103,89	11.673,64	10.822,71	36.138,93	1006,33	967,73
Termična obdelava	59.164,35	49.489,09	2.584,61	4.859,94	2.230,71	918,49	883,05
Mehanska obdelava	505.496,64	380.238,13	24.313,84	31.764,18	69.180,49	927,24	904,29
Vzmetarna	68.855,49	50.628,71	3.495,68	2.502,89	12.228,21	861,68	860,69
Jeklovlek	39.197,06	29.997,66	1.484,78	1.825,40	5.889,22	858,62	799,94
Energetski obrat	95.895,12	79.604,77	4.275,19	7.911,12	9.104,04	868,21	913,29
Strojni remont	206.623,09	161.417,57	9.383,39	9.182,86	26.639,27	917,15	956,59
Elektr. remont	110.012,61	87.308,92	4.753,88	7.074,10	10.875,71	904,67	973,56
Gradbeni remont	50.983,70	45.088,88	3.074,41	2.820,41	—	902,28	849,73
Promet	90.048,83	74.333,86	4.863,29	3.339,63	7.512,05	852,37	882,83
OTKR	200.605,60	150.377,14	10.030,26	16.711,04	23.487,16	864,56	899,58
Uprava	343.308,23	250.832,73	18.864,13	34.360,18	39.251,19	888,54	913,05
IVD skupina	16.345,27	13.926,45	952,95	1.465,87	—	—	628,66
PODJETJE	2.865.464,91	2.198.134,56	142.582,05	187.205,50	337.542,80	918,30	907,37

S SESTANKA SEKRETARIATA ZK ŽR

24. aprila se je na svoji 8. redni seji sestal sekretariat OOKZ železarn Ravne in razpravljalo o treh važnih zadevah.

Kakor bravci Fužinarja vedo, je sekretariat že predhodno postavil komisijo za OD, ki je svoj predlog izdelala in ga na sestanku predložila sekretariatu v obravnavo.

Sekretariat se je s predlogom seznanil in ugotovil, da predstavlja koncept dolgoročne rešitve z mnogimi korajznimi elementi, ga pa skoraj ni mogoče z enkratno rešitvijo realizirati. Potrebne so torej etapne rešitve, ki bodo vsakokratno odražale dosežen nivo in ustvarjalno solidarnost političnih, upravnih in samoupravnih vodstev.

Sočasno se je pojavil tudi drug predlog, katerega pogled v principu sovпада s predlogom komisije in predstavlja 1. etapo izvedbe (fiksna točka).

Zaradi spoznanja, da oba predloga težita k istemu cilju, kakor tudi ugotovitve, da bo ta cilj potrebno etapno doseči, je bilo sklenjeno:

da se predlog komisije oziroma sekretariata z ustreznimi službami v podjetju preštudira, s tem da se uskladijo stališča z možnostmi tako celotne zasnove kakor tudi etapne realizacije.

Razprava o drugi točki dnevnega reda je bila posvečena integraciji slovenskih železarn. Sekretariat je sprejel sklep, da je potrebno vse sodelavce železarn Ravne seznaniti z elaboratom glavnega direktorja »Zasnova integracije slovenskih železarn v združene jeklarne«. To naj bi bila skupna akcija ZK, sindikata in obratnih delavskih svetov. Zanimiva je bila vsekakor ugotovitev sekretariata, da ima železarna Ravne iniciativo v zvezi z integracijo, kar smatra za pohvalno in koristno.

V tretji točki dnevnega reda so bile obravnavane kadrovske spremembe. V zvezi z odhodom sekretarja inž. Zupana na novo

službeno dolžnost bo potrebno izvoliti novega sekretarja in izvoliti v sekretariat tudi enega novega člana.

Sekretariat je sklenil, da bo do konference ZK ŽR, ki bo predvidoma v drugi polovici meseca maja, vršilec dolžnosti sekretarja tov. Filip Rožanc, na omenjeni konferenci pa se bo izvolil nov sekretar in tudi nov član sekretariata OOKZ ŽR.

-ate-

NOVA PRIDOBITEV NAŠE LIVARNE

30. aprila je direktor Gregor Klančnik dal v obratovanje novo pripravo peska v jeklolivarni. Ob tej priložnosti so se na kratki slovesnosti zbrali vodilni delavci železarn ter sodelavci obrata. Obratovodja livarne inž. Gams je povedal nekaj podatkov o novi napravi. Stala je 826 milijonov dinarjev, gornja meja njenih kapacitet pa je pri 200.000 t polirnega in 74.000 t modelnega peska. To pa je toliko, da praktično nikoli ne bo moglo priti do ozkega grla, tudi pri še tako povečani proizvodnji jeklene litine v prihodnosti ne. Pri dobavi naprav in montaži so sodelovale firme Fenwick, Webac, EM in Gradis, mnogo pa je prispeval tudi naš elektro obrat.

Direktor Gregor Klančnik je v kratkem govoru povedal, da je bila naša železarna že s prvim petletnim planom določena za proizvodnjo jeklene litine. Od takrat do danes se je livarna temeljito modernizirala in dosegla letne kapacitete 15—20 tisoč t. Z dograjenjo pripravo peska je modernizacija tega obrata v bistvu zaključena, naša livarna pa se je s tem uvrstila med najmodernejše v Evropi. S tem je tudi odgovornost obrata za kvaliteto večja. Kljub trenutno težji situaciji za jekleno litino na tržišču bo prav kvaliteta tista, ki bo zagotavljala uspeh.

Na kraju se je tovariš direktor zahvalil vsem, ki so delali pri postavitvi nove naprave.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

4449	Barišič Radoslav, Savremena tehniška kontrola proizvodnje 1967.
4450	Alexander Schure, Phototubes 1959.
4451	Knez Leo, Priručnik za upotrebu dodatnog materijala 1964.
4452	Šumpeter Jozef, Kapitalizam, socializam i demokratija 1960.
4453	Kostič Veljko, Preventivna zaštita od požara 1968.
4454	Primjena Pert i CPM metode 1965.
4455/IV	Praktični postupci i metode kod izrade priručnog kataloga standardnih vremena pripreme rada 1966.
4456	Trenkler H., F. Trojer, Feuerfeste Baustoffe in der Eisenhüttenindustrie 1967.
4457	Pajič Dragoljub, Konstrukcija i primena steznih alata 1967.
4458	Černe France, Svetozar Plešič, Uvod v spoznavanje družbe 1962.
4459	Beyer Herman, Theorie und Praxis des Phasenkontrastverfahrens 1965.
4460	Spanszus Sigmar, Methoden der chemischen Stahl- und Eisenanalyse 1967.
4461	Ferenščak Mihovil, Mehanizacija u gradjevinarstvu 1966.
4462	Pepjung Umrechnungstabellen Conversion Tables 1965.
4463	Meyer Manfred, Thyristoren in der technischen Anwendung 1 in 2 1967.
4464	Giessen und Erstarren von Stahl 1967.
4465	Metallphysik 1967.
4466	Weise Herbert, Wolfgang Ratzmann, Massetabellen für Rundstahl 1963.
4467	Teml Adolf, Metal 1965.
4468	Barth Conrad, Metall als Werkstoff 1958.

Odgovornost strokovnih in vodstvenih delavcev

(Nadaljevanje s 1. strani)

ne poteguje, trdim celo, da smo se v 23 letih po osvoboditvi že tako razvadili, da bo potrebno zelo veliko časa, da se bo čut odgovornosti razvil na predvidenim delovnim rezultatom pogojeno raven. Dajem pa naspotno trditev, da so prav pridni, pošteni in najbolj vdani delavci, ki žele red v proizvodnji in tehnološkem postopku, tudi tisti, ki zahtevajo vpeljavo poštenega, objektivnega in nepopustljivega vodstva.

Iz svoje več kot 22-letne prakse na mestu direktorja v enem podjetju moram na žalost ugotoviti, da najmanj poznam pridne in zveste delavce ustvarjalce, bolj pa tiste, ki na razne načine, pa tudi z izstopi na sestankih in konferencah v imenu delovnih ljudi iščejo svoje privilegije. Prvega sestava preslabo prisluhnemo, čeprav je prav ta tisti, ki oblikuje dohodek in tudi drugim omogoča redne prejeme. Mišljenje teh naj bi bilo predvsem prisotno takrat, ko govorimo, ali je naš samoupravni mehanizem popoln in ali ne bi tudi v ta izvirni sistem vnesli izboljšave. Ugotoviti namreč moram, da smo iz ekstenzivnega prišli v intenzivno gospodarjenje in tudi ob tem nismo čutili potrebe po spremembi smeri politike upravljanja v delovnih organizacijah.

Eden od diskutantov je rekel, da je za tako stanje kriva slaba oblast. Mislim, da taka ugotovitev ni na mestu, trdim pa lahko, da z nami v gospodarskih organizacijah vred ni zadosti učinkovita.

Dr. Mandić in njegovi tovariši iz Osijeka so v svojem referatu opozorili na načrtovanje kadrov. Smatram, da ta problem ne obstaja samo na tem področju, temveč nasploh. Imamo načrtno tržno gospodarstvo, pri tem pa je prva sestavina tega sistema toliko izgubila na svoji teži, da načrtovanje skorajda nimamo. Načrt pomeni vstop v akcijo za doseg določenega smotra ali odrejenega cilja, zato v sebi nosi tudi odgovornost. Pri nas pa smo načrtovanje tako daleč zapustili, da je že težko zaslediti to socialistično sestavino gospodarstva.

Ali lahko govorimo o načrtnem usmerjanju našega gospodarstva v lanskem letu, ko je neto produkt padel v celotni industriji in rudarstvu, ko se je devizni primanjkljaj povečal? Kakšna je reforma, če se v njej plačilna bilanca slabša? Vpeljana je bila pretirana liberalizacija zunanjetrgovinskega sistema, ki je na določenih gospodarskih vejah povzročila pravo katastrofo. Poglejmo samo jugoslovansko črno metalurgijo in ugotovili bomo, da je ta leto poprej imela še 203 milij. N din presežka dohodka, namenjenega za sklade, leta 1967 pa ob nižjih osebnih dohodkih 28 milij. N din poslovne izgube.

Tudi slovenske železarnice se niso dosti boljše odrezale. Leta 1966 so imele še 70 milij. N din presežka dohodka, lansko leto pa 4 milij. N din poslovne izgube.

Razumljivo mora biti vsakomur, da tak salto mortale na področju dohodka ni nastal po krivdi delavcev niti strokovnih in vodstvenih kadrov v podjetjih, saj so bili isti kot leto poprej, temveč predvsem zaradi neuskladenosti zunanjetrgovinskega sistema s predvideno dinamiko proizvodnje in potrošnje jeklarskih izdelkov. Namesto

30 %, kot je predvidel gospodarski načrt, je uvoz jeklenih izdelkov leta 1967 zajel 43 % domače potrošnje. V tem sistemu je bil zaščiten bolj zunanji kot domači proizvajalec in tudi samoupravni mehanizem v delovnih organizacijah je bil potisnjen v aut.

Nobenemu od naših potrošnikov nismo zamerili preorientacije na oskrbovanje iz zunanjih virov, saj jih je v to sistem napeljeval. Čudili se tudi nismo oblikovalcem sistema, ker niso imeli srečne roke, zamerili pa smo jim, da so kljub opozorilom vse leto trmasto vztrajali na svojih stališčih. Samo na področju črne metalurgije je bilo zato uvoženega okrog 240.000 t jekla v vrednosti za okrog 36.000.000 \$, ki bi ga lahko dale domače železarnice. Samo 5 od 11 železarn je v tej situaciji uspelo poslovno leto 1967 zaključiti s pozitivnim rezultatom.

Ne moremo mimo tega, da ne bi iskreno priznali, da je k takemu rezultatu prispeval svoj delež tudi dolg, ki ga imajo železarnice še nepokritega do gospodarske reforme. Dolg v obliki racionalnejše proizvodnje, zniževanja proizvodnih stroškov, izboljšane izprena in kvalitete ter boljšega termanskega oskrbovanja svojih potrošnikov. Tega nam ne bo mogel nihče poravnati. Če se hočemo otresti njegovih visokih obresti ter konkurenčno nastopati na tržišču, ga bomo morali plačati sami. Ugotoviti pa le moram, da ima glavni vzrok za krizo, ki jo je jugoslovanska črna metalurgija lansko leto preživljala — dosti na boljšem pri tem ni bila tudi kovinsko predelovalna in druga industrija — izvor izven delovnih organizacij. Šele takrat, ko smo z devizami prišli na kopno, so se kreatorji odločili za spremembo zunanjetrgovinskega sistema, pri tem pa po stari navadi zopet iz ene prišli v drugo skrajnost — iz široke liberalizacije na togo administracijo. Vpeljani so bili carinski kontingenti ter s tem sistem dvojnih cen, ki je namesto zblizal, še bolj zdrazil potrošnike. Proizvajalci jekel se dobro zavedamo, da smo le s potrošniki zaključena celota, zato tudi no-

vih, za črno metalurgijo na videz ugodnih popravkov sistema ne bomo ščitili. Smatram, da je končna rešitev le v znosnih carinskih stopnjah, združena s tem, da se carinski priliv uporablja za povečevanje proizvodnega potenciala kovinsko predelovalnega kompleksa.

S tem sem nehote prešel na sistemsko področje. Referenti dr. Bučar, dipl. fil. Nemeč in drugi so nazorno nakazali sistemske slabosti, ki neposredno vplivajo na gospodarske učinke. Ne bom se zato dalj časa zadrževal pri teh problemih, hočem jih le z dodatnimi utemeljitvami podpreti. Najprej se bom dotaknil dohodkovnega sistema. Smelo trdim, da se je ta po desetletnem obdobju lansko leto diskvalificiral. Ne bom se spuščal v to, ali je tudi pri tej diskvalifikaciji kot pri Karlu Schranzu, ko mu je francoski policist na olimpijskih igrah v tekmovalstvu v slalomu zaprl pot, oblast bila posredi, pač pa bom svojo trditev o slabostih sistema dohodka utemeljil:

— ker se nam že dogaja, da v nekem podjetju prejema pospravljalca več kot v drugem diplomiran inženir,

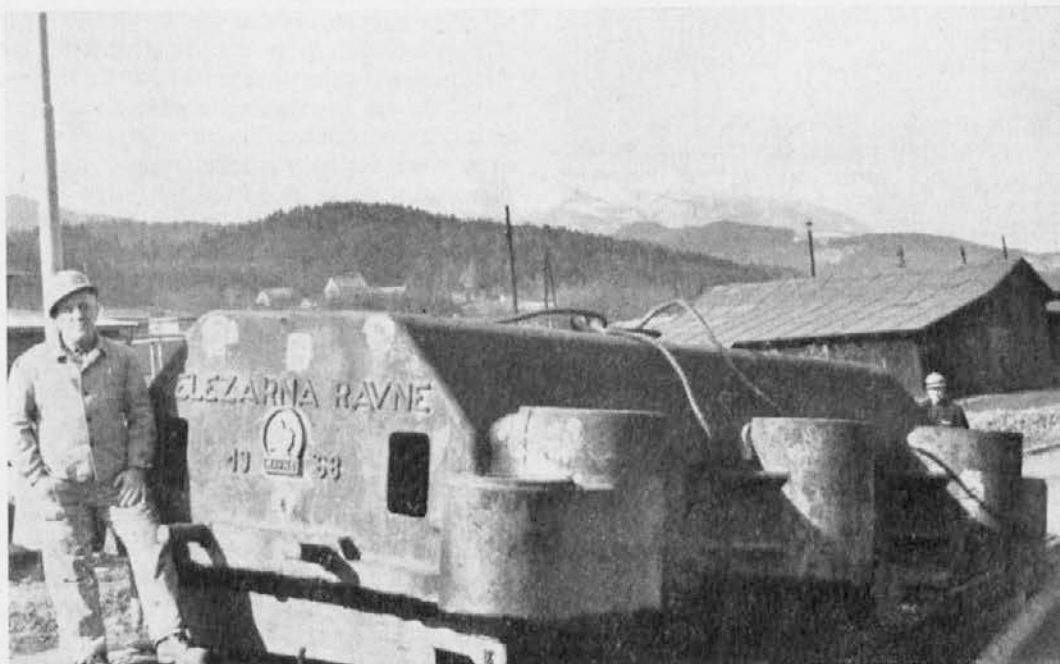
— ker so prejemki za produktivno delo in s tem neposrednih proizvajalcev premalo zaščiteni,

— ker špekulacija uspešnejše kot družbeno koristno delo vpliva na višino dohodka, in končno

— ker je veliko število delovnih organizacij lansko leto izplačevalo osebne dohodke nad doseženim dohodkom, kar pomeni, da so ti v praksi že bili vneseni v proizvodne stroške. Še več, dobili so celo prednost, saj so se izplačevali na račun povečevanja obveznosti dobaviteljev surovin, energije in drugih materialov.

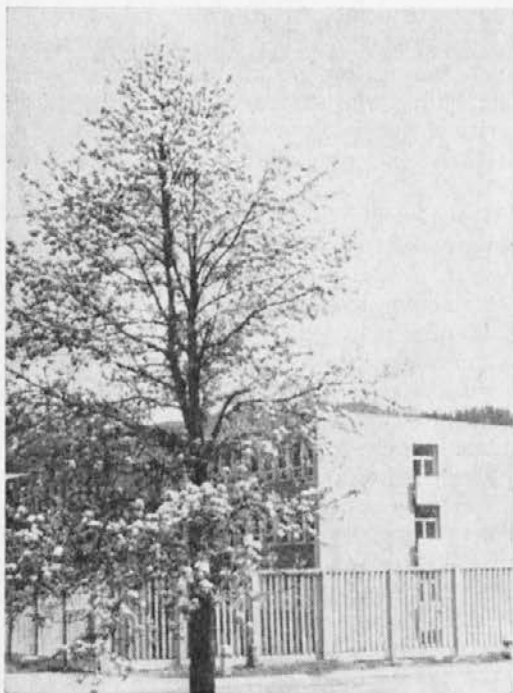
Neprijetna je na žalost ugotovitev, da se je dohodkovni sistem na prvi večji postavljeni preizkušnji spotaknil in realnost obstanka samemu sebi demantiral. Če ga je še tako težko prenesti, poraz je treba upoštevati, da ne bi pogrešili v novi strategiji.

Ne trdim, da bi diskvalifikacija dohodkovnega sistema morala biti doživljenjska, in to zaradi tega, ker delavca ne zanima, iz katerega, spodnjega ali zgornjega, dela lestvice strukture cene dobiva svoje prejem-

45-tonski odlitek — naš najtežji doslej

Foto: R. Gradišnik

TKR cveti

Podreditev enotni, na daljše obdobje zasnovani razvojni, finančno kreditni in kadrovski politiki je pogoj integracije, ki se mu tudi mi ne bomo mogli upreti, zato v celoti podpiram zahteve dr. Bučarja za izločitev iz naše zakonodaje vseh določil, ki neskladno z ustavo dajejo delovnim enotam pooblastila, ki jih smejo dati le notranji normativni akti, to je — statuti podjetij.

Trboveljčani so pri tem dali zanimiv predlog, ki zahteva, da bi morala vsaka ekonomska enota izgubiti svoje samoupravne pravice, kakor hitro pade v poslovno izgubo. To pa seveda še ni vse; zakonsko bi se morala omogočiti tudi taka statutarna določila, ki bi v vsakem primeru dele podjetje usmerjala na enotnost v skupnosti. To je utemeljeno, saj integracija pomeni širjenje rizične skupnosti ob sočasnem povečevanju varnosti posameznih sestavin podjetja. To lahko ponazorimo z razpravo tistega diskutanta, ki je opisal industrijsko oblikovanje kot združevanje lepega s koristmi, v našem sistemu pa moramo združiti humano z ustvarjalnim.

Reelekcija je sledeča naša izvornost, ki bi o njej rad izrekel svoje mišljenje. Slovenci pravimo: »Voda še za v čevlje ni dobra«; k temu reku bi dodal novega: »Reelekcija je le za časopise dobra.« Kadrovanje je po moji presoji edino pravilna pot za doseg načela: »Vsak po svoji sposobnosti — vsakemu po njegovem delu«. Iskanje strokovnih delavcev z razpisi je tavnje v mraku, je iskanje mačka v žaklju. Brez pripravljanja ljudi za določene zadolžitve ni pravičnega reševanja strukture zaposlenih.

Imenovanje delavcev na vodilna mesta za določeno dobo je tudi slaba odločitev. Če je delavec na svojem poslu slab, je vsaka doba zadrževanja na delovnem mestu predolga, če je uspešen, vsaka prekratka. Namesto reelekcije je v zakon za delovne odnose vnesti le več možnosti za zamenjavo vodilnih delavcev, in to takrat, ko iz katerega koli subjektivnega razloga niso uspešni.

Ko je referent prof. Arzenšek analiziral strukturo zaposlenih vodstvenih delavcev, je ugotovil, da je ta ugodnejša za nečlane kot za člane Zveze komunistov. Ta ugotovitev je možna, izvira pa iz preteklosti. Glede ugotovitve se z njim strinjam, ne strinjam pa se z interpretacijo, da to pomeni, da sta znanje in članstvo Zveze komunistov v diametralnem razmerju. Le ako se ozremo na visoko članarino, na večjo zadolžitev in dodatno delo, res lahko sklepamo, da mora tu biti nekaj s pametjo v zvezi.

V bodoče je odprta vsa možnost za popravljanje strukture vodstvenih delavcev, tudi tistih, ki so člani ZK, proces pa je odvisen od tega, koliko so mladi strokovnjaki pripravljeni sprejemati dodatne odgovornosti in dodatna materialna bremena.

Nekdo me je vprašal, zakaj kritiziram socializem. Moj odgovor je bil kratek: »Zaradi tega, ker kapitalizma nimamo«.

Kapitalizem smo pokopali, administrativni sistem obsodili in osvojili samoorganizacijski, samoupravni sistem. Ni važno, kako je ta nastal, vsi lahko samo hvalimo tistega, ki nam ga je posredoval. Sedaj ga imamo, naša je zato naloga, da ga obdelu-

jemo, orjemo, pa tudi gnojimo. Blejski simpozij naj pomeni uspešno pomoč pri obdelavi te ledine.

Gornji prispevek je bil med udeleženci ugodno sprejet. Ker sem pri tem obravnaval splošne probleme, bi bilo prav, da se vsaj na kraju z nekaj stavki zadržim na naši železarni.

Tudi naša delovna organizacija ni lansko leto ostala neoškodovana. Poslovne izgube sicer nismo imeli, presežek dohodka pa je padel na eno petino. Padec neto produkta je v združenih podjetjih le Ilijaš imel večji, saj smo ga v primerjavi z 1966 dosegli le 57,9 %.

V glavnem so tudi pri nas lansko leto objektivni razlogi botrovali tako globoke- mu padcu dohodka. Ta je bil predvsem posledica preorientacije prodaje na zunanja tržišča, neugodnejših naročil, prevzemanja izdelkov z nižjo vrednostjo in nepopolne zasedenosti nekaterih obratov. Iskreno pa si moramo priznati, da so slabemu finančnemu rezultatu botrovale tudi subjektivne slabosti. V letošnjem letu je zopet začelo oživljati jugoslovansko gospodarstvo, kar se ugodno odraža tudi pri prodaji naših izdelkov na domača tržišča. Mesečna realizacija nam je od meseca januarja zato začela rasti, dinamika rasti pa je preblaga, da bi ob izboljšanih pogojih proizvodnje bili lahko zadovoljni. Kakor da se še nismo prebudili iz zaspanosti, ki se nas je prišla v času nezadostnih naročil, se nam že po prvih večjih zasedbah pojavljajo stare slabosti: zavlačevanje pogodbenih rokov, nespela proizvodnja, veliko število reklamacij na kvaliteto in podobno. V prvih štirih mesecih, ko smo po obsegu dosegli 77 milij. N din, smo sicer za 4,2 % prekoračili poprečno realizacijo preteklega leta. To pa še ni zadosti, da bi se izkopal iz poslovne izgube in končno dosegli tudi postopno povečevanje naših osebnih dohodkov. Povečati bo zato treba skrb za rast proizvodnje, izboljšavo kvalitete izdelkov in zniževanje proizvodnih stroškov. Smelejši pristop k takemu sistemu delitve osebnega dohodka, ki bo manualne delavce bolj vezal na njihovo neposredno produktivno delo, strokovne in vodstvene delavce pa predvsem na poslovni uspeh, bo pri tem nujen.

Z A R A Z V E D R I L O

Moška logika

Moški vedno trdijo, da so vse ženske enake — a kljub temu jih tako radi menjajo!

Uradnik

Uradnik je človek, ki najde za rešitev kakršnegakoli problema — potrebne težave.

Kdo bo koga?

Cestni pometaj je med delom zavil v gostilno na šilce žganja. Tu ga je zalotil njegov šef:

— Ali je tu cesta?

— Ni.

— No, zakaj ste pa potem tukaj?

— Ker nisem vedel, da je tu vaša pisarna.

Izvolili smo člane organov upravljanja

V petek 26. aprila letos smo v železarni volili naše predstavnike v organe upravljanja. Volitve so bile izvedene za tisto število članov organov upravljanja, ki jim je letos potekel mandat.

Volitve so na vseh voliških potekale v redu, čeprav z volilnim rezultatom ne bi mogli biti povsem zadovoljni. Od skupnega števila 3182 zaposlenih, kolikor jih je bilo vpisanih v volilni imenik, jih je volilo 2785 ali 87,52 %. Volilo ni 397 zaposlenih ali 12,48 %. Iz upravičenih vzrokov — letni dopust, bolezen in službena odsotnost jih je izostalo 337 ali 10,59 %, iz neupravičenih vzrokov pa 60 ali 1,89 %.

Najnižji odstotek udeležbe ali 75,37 % je bil dosežen v sklopu tople predelovalnih obratov. Če je na odstotek udeležbe v valjarni delno upravičeno vplivala IV. izmena, pa v kladivarni moti visoko število neupravičeno odsotnih, saj jih je iz neupravičenih vzrokov v tem obratu od skupnega števila volilnih upravičencev izostalo kar 11,49 %.

Z razpisom volitev je bilo določeno, da se v sklopu vzdrževalno energetskih obratov za delavski svet podjetja izvoli 6 članov, za delavski svet sklopa mehanskih obratov pa 15 članov. Dejansko pa se je za delavski svet podjetja v sklopu vzdrževalno energetskih obratov izvolilo 7 članov, v sklopu mehanskih obratov pa za delavski svet sklopa obratov 16 članov. Sprememba med z razpisom določenim in dejansko izvoljenim številom je nastala zato, ker se je član delavskega sveta podjetja v prometnem oddelku, ki mu letos še ni potekel mandat, odpovedal mandatu, zato je v tem obratu za delavski svet podjetja namesto enega bilo treba izvoliti dva člana. Z delom v železarni je prenehal tudi član delavskega sveta sklopa mehanskih obratov, ki mu prav tako še ni potekel mandat. Tudi v tem primeru je bilo izpraznjeno mesto nadomestiti z drugim kandidatom, zato se je v tem sklopu namesto 15 za delavski svet sklopa na novo izvolilo 16 članov.

Na podlagi volilnih rezultatov, ki so bili doseženi, je bilo ugotovljeno, da so za člane delavskega sveta podjetja in člane delavskih svetov sklopov obratov bili izvoljeni naslednji:

I. Za delavski svet podjetja

a) v sklopu obratov jeklarne

	glasov
1. Mirko Čebulj	459
2. Mirko Panič	457
3. Jože Kolmančič	450
4. Bogomir Arcet	401
5. Jože Skledar	401
6. Oto Hafner	356

b) v sklopu tople predel. obratov

1. Franc Lončar, dipl. inž.	334
2. Viktor Pesjak	333
3. Alojz Račnik	321
4. Jože Planinšec	299
5. Avgust Marin	288
6. Drago Lopatni	284

c) v sklopu mehanskih obratov

1. Franc Hrastnik	521
2. Dominik Jelen	505

3. Peter Štumberger	496
4. Vinko Zatler	470
5. Anton Godec, inž.	469
6. Ivan Gostenčnik III	465
7. Ludvik Grašič	465
8. Franc Uršnik	440

č) v sklopu vzdrževalno energ. obratov

1. Janez Bratina, dipl. inž.	541
2. Herman Lesjak	519
3. Anton Vehovar	518
4. Jože Horjak	492
5. Peter Vogel	432
6. Franc Gostenčnik	351
7. Anton Ugrin	336

d) TKR in uprave

1. Jože Rodič, dipl. inž.	356
2. Peter Orožen	262
3. Milan Pavič	249

II. Za delavski svet sklopov obratov

a) jeklarne

1. Vinko Golob	510
2. Milan Tušek	485
3. Ivan Ledinek	483
4. Ivan Fedler	475
5. Ivan Koren	469
6. Alojz Blaj	462
7. Avgust Šuler	460
8. Leopold Močnik	450
9. Jakob Babin	446
10. Evgen Korinšek	445
11. Maks Urnaut	434
12. Jože Grzina	410
13. Vinko Košutnik	349

b) toplo predelovalnih obratov

1. Franc Kamnik	338
2. Anton Štrikar	337
3. Ivan Klančnik	335
4. Boris Jocič	323
5. Jakob Logar	327
6. Jakob Šavc	324
7. Anton Kodrun	321
8. Alojz Krivograd	317
9. Zdravko Videršnik	313
10. Drago Polanc	309
11. Ivan Štandeker	292
12. Ivan Zdovc	282
13. Ivan Jurkovič	277

c) mehanskih obratov

1. Oto Balazič	539
2. Mirko Hribernik	529
3. Valentin Podojsteršek	520
4. Stanko Lončar	519
5. Martin Jelen	516
6. Rudolf Kranjc	516
7. Anton Pratkaner, dipl. inž.	516
8. Jože Krivec	514
9. Ivan Jehart	511
10. Jože Jesenik	510
11. Ferdo Potočnik	494
12. Marija Vogler	467
13. Maks Klemenčič	419
14. Jože Kret	386
15. Vinko Jurinec	359
16. Vlado Mihin	344

d) vzdrževalno energ. obratov

1. Robert Jamšek	505
2. Vlado Cesnik	496

Ob glavni cesti

	glasov
3. Jože Dornik	486
4. Emil Rožič, dipl. inž.	486
5. Jože Čas	485
6. Alojz Hober	474
7. Mirko Juraja	474
8. Ivan Lepej	474
9. Slavko Kobal	453
10. Edo Plazovnik	442
11. Franc Marzel	432
12. Alojz Mager	432
13. Herbert Komarica	431
14. Adolf Mežnerc	435

e) TKR in uprave

1. Ela Pšeničnik	424
2. Franc Boštjan	414
3. Alojz Vinkler	412
4. Nada Korbar	409
5. Blaž Mak	408
6. Peter Šetina	406
7. Betka Hribernik	402
8. Milan Praznik	394
9. Vlado Strahovnik, dipl. inž.	355
10. Lojzka Kovačič	294
11. Alojz Franc	232

Volilna komisija je s poročilom o izidu volitev z objavo volilnih rezultatov na oglasnih deskah že seznanila zaposlene. Zato k že objavljenim volilnim rezultatom nekaj pojasnil. V večini obratov je kandidiralo več kandidatov, kot se jih je izvolilo. Kandidatne liste so bile sestavljene po sklopih obratov, medtem ko so se volitve in volilni rezultati ugotavljali po obratih. Zaradi takega načina izvedbe volitev in ugotovitve volilnega rezultata se tudi število glasov, ki so jih dobili posamezni kandidati v okviru sklopa, nekoliko razlikuje.

Prva šolska naloga

Igorček hodi v drugi razred. V prvi šolski nalogi z naslovom »Moji starši« je napisal: Moj očka je direktor, moja mamica pa dela.

Promet

— Lepe črne čevlje imaš in zelo dobro so še ohranjeni. Si jih že veliko nosil?
— Samo nekajkrat, ko sem šel k poroki.

ENGELBERT GOSTENČNIK

Ob koncu maja bo odšel v zasluženi pokoj direktor gospodarsko računskega sektorja Engelbert Gostenčnik. In čeprav ta datum v življenju delovnega človeka, ki brez dela ne strpi, ne pomeni nekaj dokončnega, je le priložnost za obračun, za bežen pregled dolgih let skrbi in uspehov,

za nekako življenjsko bilanco in za prikaz človekovega duhovnega in človeškega profila.

Tovariš Gostenčnik se je rodil leta 1910 na Ravnah. V črnogorskem Kotoru je študiral za oficirja na Pomorski trgovski akademiji. Pri maturi je bil najboljši v svojem letniku. Kakšna pa je matura, če šteje dobesedno 21 predmetov, si današnji maturanti pač ne morejo niti predstavljati.

Pa ni bilo nič z morjem zaradi svetovne gospodarske krize in bilo je treba iskati delo v domačih Ravnah, ki so bile takrat še nemčurski Guštanj. In je zavedni Slovenec tudi res dolgo zaman iskal službo. Šele na pritisk slovenskih krogov v kraju se je 20. maja 1934 zaposlil v železarni kot »pomozna moč v obratnem knjigovodstvu«. Kaj je pomenilo takrat biti zaveden Slovenec, naj pokaže naslednji primer:

nemškemu vodstvu podjetja simpatičen človek z enako izobrazbo je dobival 1200 dinarjev plače, tovariš Gostenčnik le 700.

Od začetka naprej torej nagajanje, ki lahko človeka potre ali pa ga požene v zagrizeno delo in strokovno izpopolnjevanje. Gostenčnik se je odločil za slednje ter mirno opravljal po vrsti vsa knjigovodska in komercialna dela ter na ta način temeljito spoznal poslovanje podjetja.

Ob težki bolezni (TBC) med drugo svetovno vojno je nekako opravljal še službo v tovarni. Pozimi leta 1946 je bil »posojen« ministru težke industrije v Beogradu, kjer je delal v nabavni službi. Leta 1947 je postal pomočnik šefa računovodstva, leta 1951 pa direktor gospodarsko računskega sektorja, kar je ostal — s spremenjenimi vmesnimi nazivi — vse do danes.

Kakor je funkcija, ki jo je tovariš Gostenčnik opravljal, na zunaj malo vidna, brez vsega paradnega na sebi, tako je ne-

pogrešljiva in je od njene natančnosti ter vestnosti odvisno nemoteno delovanje podjetja. V velikem telesu železarne je kot neviden, dragocen notranji organ, ki opravlja svojo nalogo brez prestanka. Tovariš Gostenčnik pa je bil kot rojen za direktorja svojega sektorja:

v vsaki situaciji miren, preudaren, širokega pogleda, temeljit, prefinjen in diskreten mož, kot strokovnjak in človek pa vzor svojim sodelavcem.

V imenu podjetja se mu zahvaljujemo za vse, kar nam je dal, in veseli smo, da nam bo ostal svetovalec še naprej.

n. r.

IVAN ZUPAN

Prišel je takrat, ko je bivša Thurnova vila še stala tam, kjer sedaj talimo jeklo. Tam se je tudi ustavil — postal je direktor metalurško industrijske šole. Veliko takratnih vajencev srečamo danes kot visoko kvalificirane delavce, tehnike in celo inženirje prve stopnje.

Dve leti pozneje je prevzel mehanske obrate. Takrat je delalo v mehanični pri-

bližno 200 ljudi — danes šteje sklop okrog 680 ljudi. Poln zamisli je že takrat vedel, da lahko več in boljšega kruha prinese samo finalizacija. Začelo se je obdobje osvajanja pnevmatskega orodja, širjenja asortimenta industrijskih nožev in drugih polserijskih in serijskih artiklov. V vsem tem je veliko njegovega osebnega dela in prodornosti, o čemer pričajo tudi njegovi trije patenti in Kidričeva nagrada.

Mehanična delavnica se je počasi, a vztrajno širila, pričeli so prihajati novi stroji, najprej tisti iz reparacij, ki so za marsikoga pomenili staro železo, pri nas pa so se hitro začeli vrteti, kasneje novi stroji, ki so izpopolnjevali tehnično celovitost zmožnosti mehanične delavnice. Kmalu je bilo za vse pretesno in ob stari mehnični so se začele širiti nove zgradbe: jeklovlek, vzmetarna, lahka mehanična in srednja mehanična delavnica.

V vseh teh zgradbah, v vseh teh artiklih je nekaj njegovega, pomembno pa je, da je nekaj njegovega tudi v ljudeh, s katerimi je delal.

Zanimivo je, da se je njegova politična kariera začela pri nas prav tam, kjer se sedaj končuje. Takoj po prihodu je postal sekretar tovarniškega komiteja, prav tako kakor dve leti pred odhodom. Kot politični delavec, partizan in kasneje obveščevalni oficir v partizanskih odredih je tudi po osvoboditvi prevzemal in odgovorno vodil zaupano mu politično delo.

Tudi od kraja se poslavlja. Bil je dolgoletni član in organizator v strelski družini in 15 let predsednik Avto-moto društva na Ravnah. Tudi tam so vidni njegovi delovni uspehi.

Ivan Zupan je prišel med naše železarje pred 22 leti. Ta dolga doba nosi pečat v njem samem, zato mislimo, da na Ravne ne sme in ne more pozabiti. In ko mu danes čestitamo k izvolitvi v Izvršni svet Slovenije, mu tudi želimo, da bi na novem, odgovornem delovnem mestu lahko še bolj razvijal svoje delovne sposobnosti v prid vsega, torej tudi našega gospodarstva.

Te vrstice naj ne pomenijo dokončno slovo. Želimo, da bi inž. Zupan še prihajal med nas, saj je še veliko dela začrtanega, ki ga bi bilo dobro še skupaj opraviti.

SLOVARČEK TUJK

- arhaičen — staroveški, pradaven, starodaven, prvoten
- konkubinac — priležništvo, divji ali koruzni zakon
- konsekucija — posledica, nasledek, zaporedje
- konsignacija — seznamek, pregled, zapis, popis blaga; pošiljatev blaga za prodajo
- konkripcija — nabiranje, nabor, popisovanje, podpisovanje
- konspirator — zarotnik
- kontemporalen — istočasen, sočasen
- kontinualen — nepretrgan
- labirint — blodnjak, blodišče
- lakoničen — kratek, jedrnat, kratkobeseden, odrezav
- liferacija — dobava
- mafija — vase zaprta skrivna družba; združba ljudi, ki si z zvezami med seboj pomaga k uspehom
- magistralen — glaven, vodilen
- malverzacija — poneverba, utaja
- manifestacija — javno kazanje misli in volje
- neoportun — neprimeren, neprikladen, neumesten
- nominacija — imenovanje
- nivelirati — izravnati, izenačiti, napraviti vodoravno
- taksacija — cenitev
- uzance — trgovski običaji, navade v trgovskem poslovanju

Izkušnje

- Peter, povej mi enoto za pospešek.
- Pri nas doma je brca, tovariš učitelj!

Lovska

- Le kako si mogel zgrešiti zajca!
- Bežal je v cikcaku. Jaz sem streljal v cik, zajec pa je bil že v caku.

Sindikata za kulturno prehrano podjetja

Tovarniški odbor sindikalne podružnice našega delovnega kolektiva je na seji dne 17. aprila 1968 razpravljala predvsem o dveh vprašanjih:

- prehrana med odmori v podjetju in
- letni dopusti v našem počitniškem domu v Portorožu,

ker je menil, da so ta področja v sedanjem času aktualna in zahtevajo rešitev nekaterih problemov.

Prehrana v podjetju

O problematičnosti kvalitete in količine ter raznovrstnosti prehrane v našem podjetju je bilo že dosti napisano, še veliko več pa je bilo uradnih in neuradnih razpravljanj o teh vprašanjih. K tem razmišljanjem so se po navadi pridružile še diskusije o neprimernih prostorih, kjer se med odmori uživa hrana, s čimer se je zaveda tudi končala. Ker je o tem dovolj jasno spregovoril tudi zadnji občni zbor sindikalne podružnice našega podjetja, smo vsekakor dolžni, da probleme s tega področja premaknemo z mrtve točke in jih skušamo po zmožnostih urejevati. Zavedajoč se te dolžnosti, je tovarniški odbor našega sindikata sklical posebno sejo, na katero je povabil tudi predstavnika uprave — vodjo splošnega sektorja. Skupno smo izoblikovali določena stališča, ki jih bom v tem prispevku skušal razložiti.

V razpravi so se posamezniki najprej v dokajšnji meri dotaknili sedanje izbire hladnih jedil in postrežbe v skrajno neprimeren bifeju ob topilnici in uživanju toplega obroka — enolončnice. Dostavljavci jedil in pijač v naše podjetje imajo tak monopolni položaj, da delavci popoldanske, največkrat pa tudi dopoldanske izmene (da o nočni sploh ne govorimo) z vsem svojim upravičenim godrnjanjem ne morejo uveljaviti najmanjše zahteve, ki je v tem, da bi si delavec kupil za malico tisto, kar po njegovi presoji ustreza denarnici in zadovoljivi prehrani. Pri tem je vprašanje izbire od raznih mesnih, mlečnih in drugih izdelkov, nadalje brezalkoholnih pijač, cigaret (ravno se navadimo na določeno vrsto cigaret, pa se jih ne dobi več) do pomanjkanja vžigalic, pa čeprav smo bogata lesno-predelovalna dežela. Dom železarjev (?) se verjetno dobro zaveda kot prodajalec teh artiklov v našem podjetju, da tu nima konkurence (razen če vratar ne gleda v pravo smer), zato tudi dela več ali manj mimo želja naših delavcev. Tako nekako je tudi s toplim obrokom.

To so problemi, ki niso nastali včeraj in ki tudi vplivajo na počutje delovnih ljudi. Kaj to pomeni, pa vemo, zato jih ne gre zanemarjati in bi jih bilo treba hitreje reševati.

Po sklepu z enega od zasedanj delavskega sveta podjetja smo že začeli z gradnjo centralne jedilnice na zahodni strani čistilnice in v to vložili ca. 22 milijonov starih dinarjev. Gradnja se je nenadoma ustavila in prostor s pridom uporablja livarna za skladiščenje livarskega peska. Govorice o tem prostoru so različne in nekateri ugotavljajo, da je predvideni prostor za jedilnico neprimeren zaradi bližine odpraševalnih naprav čistilnice in izotopnega oddelka,

drugi pa trdijo, da celo republiški organi forsirajo to gradnjo, ker bodo sicer zaprli bife ob topilnici. Naj bo tako ali drugače, dejstvo pač je, da smo s prehrano ostali tam, kot smo bili pred sklepom delavskega sveta podjetja, ko je izdal nalog o gradnji jedilnice, pa čeprav smo že v te namene vložili 22 milijonov starih dinarjev.

S preselitvijo oddelkov TKR v nove prostore smo pridobili na vzhodnem delu tovarne nekaj prostorov, ki bi jih po adaptaciji lahko izkoristili za prehrano nekaj več kot $\frac{1}{3}$ zaposlenih delavcev v našem podjetju. Tovarniški odbor sindikata se zaveda, da z ureditvijo teh prostorov ne bi v celoti rešili problema prehrane, vendarle pa bi to pomenilo začetek reševanja vprašanj s tega področja, na drugi strani pa pospešilo gradnjo jedilnice tudi za delavce, ki so zaposleni v zahodnih obratih naše železarne. Tak sistem urejevanja prostorov za prehrano po fazah bi se skladal tudi s prvotno zamisljivo gradnjo dveh jedilnic, in končno bi z ureditvijo kulturne prehrane bolj pripravljeni dočakali premik delovnega časa, ki bo sprejet prej ali pozneje tudi v našem podjetju.

Za preureditev obstoječih prostorov obstaja že vsa potrebna dokumentacija s predračunom za adaptacijo in opremo. Predračunska vrednost znaša ca. 15 milijonov starih dinarjev in so v teh sredstvih zajeta gradbena in obrtniška dela ter notranja ureditev. S tem da smo našli prostore za jedilnico in da imamo že tudi dokumentacijo za preureditev, pa seveda problem še ni rešen, kajti finančna sredstva so po navadi tisti faktor, ki zavira hitrejšo reševanje problemov vseh povsod. Tovarniški odbor sindikata meni, da je denar potrebno poiskati in pričeti z gradnjo, kaj-

ti naši delavci so resnično upravičeni po toliko letih gradnje vseh ostalih naprav tudi do uživanja hrane v za to primernih prostorih.

Sindikata predlaga, da bi se za ta namen uporabila sredstva, ki izhajajo iz odstopljenega dela socialnega prispevka v letih 1966 in 1967, ki znašajo 19.424.842 starih dinarjev in so izključno namenjena za preventivo naše delovne skupnosti. Sredstva v tej višini zadovoljujejo predračunske stroške gradnje jedilnice, zato menimo, da ne bi smelo biti zadržkov za rešitev obravnavanega problema. Varianta, da bi se ta sredstva v letu 1968 angažirala v družbeni standard, s tem da bi se za preventivo vrnila v letu 1969, bi po mnenju tovarniškega odbora sindikata lahko odpadla, ker s tem denarjem, povečanim za 50 % kot kredit, najbrž ne bomo mogli rešiti stanovanjske gradnje na Ravnah.

Za prehrano so namenjeni v tem delu tovarne trije prostori in bi se v njih hranili delavci kovačnice, del delavcev termične in mehanske obdelovalnice, gradbenega in del strojnega remonta, del TKR, prometa, skladišč in uprave, in sicer v več izmenah. V jedilnici bi imeli vsaj tri različne tople obroke — enolončnico, poleg tega pa dovolj veliko izbiro mrzle hrane in brezalkoholnih pijač ter ostale delikatesne in tobačne izdelke. Ker bi morala ta okrepčevalnica obratovati neprekinjeno, bi ustrezala za postrežbo vseh izmen oziroma za vse spremembe delovnega časa. Prostori bi bili opremljeni tako, da bi ustrezali samopostrežbi; s tem bi pa odpadle tudi »porcije«, ki jih lahko včasih najdemo na vseh koncih in krajih tovarne.

Tovarniški odbor sindikata predlaga še, da se v novi jedilnici uvede resnično pestra izbira prehrane in pred začetkom obratovanja ponudi uporaba teh prostorov ne samo enemu za to kvalificiranemu podjetju, temveč najboljšemu ponudniku tako

»Tam spodaj dela očka!«

Foto: A. Pavšer

po kvaliteti, asortimentu kot tudi ceni. Od dajalca uslug je potrebno zahtevati, da bo strogo spoštoval zahteve kolektiva in se držal reda in naših notranjih pravil, da se ne bi zgodilo to, da bi v našem kolektivu nastala gostilna. Nadalje tudi menimo, da bi bilo prav, da bi uprava našega podjetja zainteresirala gostinska podjetja pri angažiranju opreme prostorov. To bi verjetno povečalo čut odgovornosti za solidno postrežbo, kajti potem podjetju, ki bi sodelovalo pri finansiranju, ne bi bilo vseeno, kolikšni bi bili iztržki v tem njegovem novem obratu.

Iz vsega povedanega sledi, kar je prav gotovo le del problemov s tega področja, da smo sedaj v času in z vprašanjem dograditve jedilnice tako daleč, da lahko pričnemo z delom. Tovarniški odbor sindikata in prek njega vsi člani sindikata apelira tako na samoupravne organe kot na upravo podjetja, da se resnično lotimo dela in v prvi fazi uredimo prehrano delavcem vzhodnega dela tovarne, nato pa takoj nadaljujemo ureditev prostorov za prehrano delavcev zahodnega dela podjetja, tako da bomo ta vprašanja lahko kmalu odstranili zares dokončno z dnevnih redov razgovorov.

Letni dopusti

V lanskem letu je Informativni fužinar precej pisal o našem domu, zato naj tu povemo le, kako bo v letošnjem letu in kakšne bodo cene. Pred kratkim je bil na Ravnah upravnik počitniškega doma v Portorožu in je na sindikatu obljubil, da bo v letošnjem letu bolj skrbel za red in čistočo v domu in okoli njega in urejal sporne zadeve sproti. Nadalje je povedal, da bo možno dobiti hrano tudi po želji — seveda za plačilo — izven časovne omejitve delitve obrokov, da se bodo točile pijače tudi med kosilom, in sploh je bilo opaziti večje zavzemanje za izpolnjevanje želja naših delavcev, ki so na letnem oddihu v našem domu v Portorožu. Upamo, da se bodo letoviščarji v letošnjem letu vračali iz Portoroža zadovoljni in polni elana spet začeli z delom. Tovarniški odbor sindikata želi najprijetnejše bivanje vsem tistim, ki bodo preživljali svoj oddih v Portorožu, in onim, ki so se odločili za druge kraje, kjer bodo izkoristili svoj letni odmor.

Na tem mestu še enkrat objavljamo ceno penzionov, ki bo v letošnjem letu veljala v našem domu v Portorožu, in pri tem poudarjamo, da ni zajeta turistična taksa, ker do pisanja tega članka še ni predpisana.

Gostje	do 3 dni pred in po sezoni				nad 3 dni pred in po sezoni				
	1967	1968	1967	1968	1967	1968	1967	1968	
Člani kolektiva	ND	24	22	26	24	18,80	18,80	20	20
Nezaposleni družinski člani	ND	24	22	26	24	18,80	18,80	20	20
Otroci do 7 let 50 % popusta	ND	12	11	13	12	9,40	9,40	10	10
Otroci od 7—14 let 25 % popusta	ND	18	16,50	19,50	18	14,10	14,10	15	15
Ostali gostje SFRJ	ND	30	30	32	32	30	30	32	32
Otroci do 7 let 50 % popusta	ND	15	15	16	16	15	15	16	16
Otroci od 7—14 let 25 % popusta	ND	22,50	22,50	24	24	22,50	22,50	24	24
Inozemski gostje	ND	34	34	40	40	34	34	40	40
Otroci do 7 let 50 % popusta	ND	17	17	20	20	17	17	20	20
Otroci od 7—14 let 25 % popusta	ND	25,50	25,50	30	30	25,50	25,50	30	30

V letošnjem letu se v domu ureja prodaja jedil po želji in ob vsakem času, ko je

dom odprt. Cene posameznih obrokov so naslednje:

Gostje		zajtrk	kosilo	večerja	prenočišče
Člani kolektiva	ND	2,80	11,20	6,30	8,40
Nezaposleni družinski člani	ND	2,80	11,20	6,30	8,40
Ostali gostje iz SFRJ	ND	3,40	13,60	7,65	10,20
Inozemski gostje	ND	4	16	9	12

Otroci do 7 let imajo pri gornjih cenah 50 % popusta.

Otroci od 7—14 let imajo pri gornjih cenah 25 % popusta.

Za letovanje v letošnjem letu v našem domu je razpis že končan, vendar to ne pomeni, da niso možne še kakšne spremembe.

Vsak tisti član kolektiva, ki iz kakršnih koli vzrokov želi spremembo glede časa dopusta, se lahko oglasi v pisarni sindikata in kolikor bo možno, se bo ugodilo njegovim željam.

Nadalje obveščamo vse člane kolektiva in njihove svojce, da v letošnjem letu zopet lahko letujejo na Češkem. Pogoji za plačilo letovanja so prav takšni kot za Portorož vendar z opozorilom, da si vožnja na Češkoslovaško in nazaj uredi vsak ude-

leženeec sam. Pripominjamo, da je število omejeno, zato se naj resni reflektanti zglasijo na sindikatu čim prej.

Janez Strah

On že ve

Cirilček je poslušal radio. Na sporedu so bile popevke in neki pevec je pel: »Lu, la, lu, la, lajn...« Pa potegne Cirilček svojo mamico in jo vpraša:

»Mama, a tistega lulat tiši?«

Prima radio

— Kako ti poje novi radio?

— Kot lokomotiva: piska na vsaki postaji!

Ob občinskem prazniku

Delovni ljudje naše občine so si izbrali za svoj praznik prvi dan po štiritletnem trpljenju, zatiranju, uničevanju in ubijanju. Danes je ta dan spomin na grozote in dan delovnih zmag.

Pred 23 leti so prav na našem delu Slovenije okupatorji in vsi, ki so mu pomagali, položili orožje.

In še nekaj pomembnega slavimo: 25 let napada na Mežico. Prve dni aprila pred 25 leti je koroški bataljon v prvi svoji akciji napadel sovražnikove postojanke v Mežici. To pomeni organiziran vojaški odpor okupatorju pri nas. Tudi na koroških tleh od tlej sovražnik ni bil več varen.

Želimo si, da se nikoli ne bi ponovilo trpljenje, mučenje in ponižanje. Delovnih uspehov se zato toliko bolj veselimo, saj je vsak delovni uspeh nov delček v mozaiku, ki ga že vse sem po svobodi sestavljamo.

Težko je naštevati, pa da pri tem ne bi bila bojazen, da smo izpustili kaj pomembnega, takega, na kar smo v občini ponosni, kar nas spominja na prehejano pot in nas usmerja naprej. Naštevati bomo zato drugič.

Da bi se popolneje in dostojno spomnili zgodovine in delovnih uspehov, je bil imenovan odbor za proslavo občinskega praznika, ki je pripravil skupaj z občinsko zvezo za telesno kulturo in svetom za kulturo pester kulturni in športni program. Program bo v tednu od 12. do 19. maja z vrsto prireditev domačih kulturnih in športnih delavcev. Vsem je dana priložnost, da pokažejo del sebe in del podobe občine — odsev možnosti, ki jih danes imamo. Res, nimamo še vsega, kar si želimo, imamo pa veliko. Ponosni smo na vsako pridobitev in jo radi pokažemo drugim. Naša je in zato je prav, da jo vidijo tudi drugi in se veselijo z nami.

VABIMO k ustvarjalnemu sodelovanju. Veliko neizpoljenih načrtov še imamo, zahtevali bodo truda in složnega sodelovanja.

Vsem občanom čestitamo ob občinskem prazniku.

Med tajnicami

— Moj šef je tako delaven, da mi od ponedeljka do sobote vsak dan po več ur narakuje.

— To ni nič! Moj je tako delaven, da me še ob nedeljah vzame s seboj na izlet!

Otroški bonton

»Če kašljaš, moraš dati rokico pred usta,« je učila mati triletnega sinčka.

»Če naredim puki, pa pred ritko, kajne?« je hotel vedeti malček.

Stanovanjska

— Iz katerega bloka pa si?

— Jaz sem neangažiran. Naš ata še ni dobil stanovanja.

Z zasedanja delavskega sveta

Delavskemu svetu je bil na zasedanju dne 23. aprila letos predložen v razpravo:

- elaborat o združitvi železarn SR Slovenije,
- predlog za dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in premijskega pravilnika,
- predlog sprememb na osnovnih sredstvih,
- predlog za imenovanje komisije za razpis in imenovanje na delovno mesto vodje sklopa mehanskih obratov,
- predlog za odobritev bonifikacije,
- predlog za spremembo naziva Izobraževalnega centra Ravne na Koroškem.

Delavski svet podjetja je na zasedanju 12. decembra lani sprejel sklep, da naša železarna pristopi k izvajanju ukrepov za izdelavo elaborata o predvideni združitvi železarn Jesenice, Ravne in Store. Informacija, ki je bila v obliki elaborata o zasnovah integracije slovenskih železarn podana na delavskem svetu, je zato imela namen, da se ta organ seznanji, koliko je bilo doslej na predlogu za združitev že opravljenega. Elaborat, ki je bil predložen, navaja razloge, ki narekujejo predvideno združitev, osnutek zasnovane združitve, nadalje tehnični, ekonomski in organizacijski del ter zaključek, v katerem so navedene naloge in pogoji, ki jih morajo v zvezi z združitvijo izpolniti delovne skupnosti vseh treh slovenskih železarn, in pogoje, ki bi jih ob tem morali izpolniti oblastveni organi, banke in zbornice. Razen tega dela elaborata je bil delavski svet seznanjen še z ostalimi ekonomskimi pokazatelji in izračuni, predvsem pa z višino anuitet, ki jih imajo posamezne železarne, in možnostmi njihovih vračanj. Elaborat o združitvi je zato namenjen tako zaposlenim v železarnah kakor tudi oblastvenim in drugim forumom.

V precej živahni razpravi so se posamezni diskutanti zanimali za možnosti kreditiranja predvidene nadaljnje izgradnje v prvi fazi, način delitve in ugotavljanje skladov predvidenega združenega podjetja, in za nadaljnji obseg investicijskih vlaganj ter njihovo razporeditev po predvideni združitvi. Rečeno je tudi bilo, da je bil v eni izmed zadnjih številok »Informativnega fužinarja« objavljen članek, iz katerega so razvidni podatki, kakšno bi bilo stanje po železarnah, če se te ne bi združile, da pa se ti podatki nekoliko razlikujejo od podatkov, navedenih v elaboratu. V razpravi je bilo tudi ugotovljeno, da so slovenske železarne lansko leto zaključile poslovno leto z različnimi poslovnimi uspehi. Izraženo je bilo mnenje, da bi bilo treba vzroke za tako stanje analizirati in z njimi ob razpravi zasnovati integracije seznaniti člane delovnih skupnosti. Poudarjeno je tudi bilo mnenje, da bo v bodoče treba povečati obseg nadaljnje predelave in finalizacije naših izdelkov, da pa je temu dejstvu v elaboratu dan premajhen poudarek. Uspeh bodočega združenega podjetja, je bilo rečeno, bo največ odvisen od sestave vodilnih delavcev podjetja, zato bi bilo prav, da bi bila zasedba vodilnih delovnih mest združenega podjetja že vnaprej znana oziroma bi morala biti taka, da bodo zaposleni v železarnah v teh delavcih videli zagotovilo za uspešno delo in poslovanje.

Na v razpravi zastavljena vprašanja in izražena mnenja so bila podana potrebna pojasnila. Rečeno je bilo, da problem kreditiranja predvidene investicijske izgradnje v prvi fazi, posebno za nas na Ravnah ne bo posebno težak. Izvršnemu svetu je poleg ostalih zahtev bil postavljen tudi pogoj, da naj se zneski, ki jih bodo podjetja vračala v obliki anuitet, ponovno uporabijo na račun novogradenj. Poleg tega ima naša železarna pri SGB oročen določen del sredstev. V bodoče, kot je že dogovorjeno, sredstev pri banki ne bomo več oročali, temveč jih bomo izkoristili za vračanje kreditov. Na ta način bomo problem kreditiranja v prvi fazi izgradenj lahko rešili sami, za nadaljnje vlaganje pa se bo moralo odločiti že združeno podjetje. Za način ugotavljanja in delitev skladov v združenem podjetju, je bilo povedano, da bo moralo to biti urejeno in določeno z normativnimi akti. Delitev skladov bo vsekakor odvisna od višine sredstev, ki jih bo ustvarila posamezna železarna. Po potrebi se bodo sredstva verjetno morala prelivati

med železarnami, vendar bo moralo biti to urejeno v obliki medsebojnega kreditiranja, pri katerem se bo dogovorilo tudi za stopnjo obrestne mere. Za podatke, navedene v Informativnem fužinarju, je bilo pojasnjeno, da je članek imel namen prikazati položaj posameznih železarn pred združitvijo, ni pa upošteval predvidene uskladitve programa. Tudi elaborat ne obravnava, koliko in kje so osnovna sredstva bolj ali manj zastarela, temveč kaj naj bi se ustvarilo in s tem doseglo. Res je, da je situacija za zdaj še najboljša pri nas, težja pa na Jesenicah in v Storah. Po izvršenih rekonstrukcijah pa predvideni povečani obseg realizacije ne bo težko doseči na Jesenicah, bo pa nekoliko težje pri nas, še težje pa v Storah. Objavljeni podatki zato sedaj s podatki elaborata, ki so že usklajeni, niso v celoti primerljivi. Na pripombo, da je v elaboratu dan premajhen poudarek finalizaciji proizvodnje, je bilo poudarjeno, da bo združeno podjetje moralo voditi politiko večje nadaljnje predelave in finalizacije proizvodnje. Vendar ker elaborat obravnava vse tri železarne, posamezni obrati znotraj podjetij niso mogli biti podrobneje obdelani. Čeprav pri nas skrbimo, da bi čimveč naših proizvodov obdelali doma, pa moramo ugotoviti, da ne razpolagamo z razvojnim programom mehanske predelave, zato tudi ne moremo naročiti strojev, čeprav imamo letos sredstva za to zagotovljena.

Delavski svet je po razpravi elaborat o zasnovah integracije slovenskih železarn vzel na znanje. Na podlagi podatkov, navedenih v elaboratu, bo v vseh treh slovenskih železarnah med člani delovne skupnosti pričeti širšo razpravo o predlogu združitve.

Do zasedanja delavskega sveta podjetja, ki bo predvidoma meseca julija letos, se mora pripraviti elaborat razširitve mehanske obdelave. Predlog, ki mora biti pripravljen v okviru odobrenega investicijskega programa, pripravijo v sodelovanju za to odgovorni delavci tehniškega in komercialnega sektorja.

Za predlog dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in premijskega pravilnika je bilo povedano, da je o njem razpravljala delavski svet že na zasedanju 26. februarja t. l. Predlog je bil tedaj ob ugotovitvi, da ni bil obravnavan po postopku, ki ga določa naš statut, odklonjen in nato ponovno posredovan v razpravo po statutu pristojnim organom. Pred ponovno obravnavo je bil predlog predmet razprave na komisiji za osebne dohodke pri DSSO in zasedanju tega organa. O njem je ponovno razpravljala komisija za OD pri DSP, nato pa še upravni odbor. Med predlogom, ki ga je osvojil DS TKR in uprave in predlogom, ki ga je dokončno izoblikovala komisija za OD pri DSP, se višina ocene za nekatera delovna mesta delno razlikuje. Komisija je pri oblikovanju svojega predloga izhajala s stališča, da je potrebno, da so vsa delovna mesta, če že ne popolnoma, pa vsaj kar največ medsebojno usklajena. Razlike med obema predlogoma niso bile bistvene, so pa bile zaradi uskladitve potrebne.

Čeprav je bil predlog tako obravnavan po vseh za to pristojnih organih upravljanja, so bile na zasedanju ponovno izrečene nekatere pripombe, ki so se nanašale na ocenitev delovnih mest referentov v prodaji. Pripombe pa so bile tudi na ocenitev in primerjavo delovnih mest tajnic sklopov obratov s tajnico prodaje in nabave. Nekateri so tudi menili, da ni prav, ker v predlogu ocenitve delovnih mest za delavce, ki bodo imeli odrejen ločeni delovni čas, ni upoštevana višina obračunskih enot, ki jim za opravljanje ločenega delovnega časa pripada. Čeprav je predsednik komisije za OD dodatno pojasnil, da so pri oblikovanju današnjega predloga sodelovali tudi odgovorni delavci komercialnega sektorja, da vseh želja po spremembi ocene ali ponovni ocenitvi zaradi uskladitve v okviru celotne železarne ni mogoče upoštevati, je delavski svet zaradi spornega vprašanja ocenitve in primerjave delovnih mest tajnic predlog ponovno v celoti odklonil. Tako je problem komercialnega sektorja, čeprav potrebe in delo narekujejo njegovo rešitev, do nadaljnega še vedno ostal odprt.

Pri predlogu sprememb na osnovnih sredstvih se je delavski svet seznanil s sprememba-

mi, ki naj bi se izvršile na osnovnih sredstvih naše železarne. Spremembe se nanašajo na naprave stare kotlarnice, na razne brusilne stroje in elektromotorje ter na odpis dela amortiziranih osnovnih sredstev v elektroremontu, jeklarni, termoenergetskem obratu, prometnem oddelku in TKR.

Delavski svet je bil seznanjen, da zaradi prevzema nove dolžnosti v IS Slovenije, odhaja iz naše železarne dosedanji vodja sklopa mehanskih obratov, zato je treba imenovati komisijo za razpis in izbiro delavca na to delovno mesto. Končno je delavski svet odobril še spremembo naziva Izobraževalnega centra na Ravnah in na predlog izvoznega oddelka odobril bonifikacijo.

Po obravnavi vseh predlogov in ostalega predloženega gradiva je delavski svet sprejel naslednje

SKLEPE

— Delavski svet je vzel na znanje elaborat o zasnovah integracije slovenskih železarn. Na podlagi razpoložljivih podatkov, iz katerih je razvidna bodoča zasnova združenega podjetja, je med člani delovne skupnosti pričeti širšo razpravo o predlogu združitve slovenskih železarn.

— Do zasedanja delavskega sveta podjetja, ki bo predvidoma meseca julija letos, se mora pripraviti elaborat razširitve mehanske obdelave. Predlog, ki mora biti pripravljen v okviru odobrenega investicijskega programa, izdelajo za to odgovorni delavci tehniškega in komercialnega sektorja.

— Odkloni se predlog za dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, dopolnitev organizacijske sheme, dopolnitev administrativnih delovnih mest in premijskega pravilnika.

— Odobrijo se predlagane spremembe na osnovnih sredstvih, ki bodo nastale v termoenergetskih obratih, elektroremontu, jeklarni, prometnem oddelku in TKR.

— V komisijo za razpis in imenovanje na delovno mesto vodje sklopa mehanskih obratov, se imenujejo: tehn. direktor inž. Franjo Mahorčič, glavni metalurg inž. Mitja Šipek, obratovodja elektroremonta inž. Janez Bratina, direktor prodaje inž. Božo Cimerman in vodja PD mehanskih obratov tov. Karel Kralj. Naloga komisije je, da opravi razpis izpraznjenega vodilnega delovnega mesta in da na podlagi dospelih prijav izbere primernega kandidata za zasedbo delovnega mesta ter potrebno utemeljeni predlog posreduje v odobritev delavskemu svetu podjetja.

— V smislu predpisov o deviznem poslovanju je bila zahodnonemški tvrdki »Liebherr-Biberach« odobrena bonifikacija v znesku 746,86 DM. Bonifikacija se nanaša na reklamacije materiala, ki smo ga lani dobavili temu podjetju. Upoštevajoč količino dobavljenega materiala bonifikacija predstavlja le neznaten del celotnega zneska.

— Na predlog Izobraževalnega centra, Ravne na Koroškem, da se je v skladu z zakonom o srednjem šolstvu pokazala potreba po spremembi naziva te izobraževalne skupnosti, je delavski svet na podlagi podane utemeljitve odobril, da se dosedanji naziv »Izobraževalni center«, Ravne na Koroškem, spremeni v naziv »Šolski center«, Ravne na Koroškem z vsemi dejavnostmi, ki so bile tudi doslej vključene v izobraževalni center.

— Pod že ustaljenimi pogoji je tudi letos bil odobren izlet tistemu številu članov delavskega sveta podjetja, ki jim je letos potekla mandatna doba.

Razlika

— No Polde, kako spoznaš mlado- in staroporočence?

— ?

— Čisto preprosto: mladoporočenca imata en sam dežnik, ki ga nosi možki, žena pa se pod njim tesno privija k možu, medtem ko imajo staroporočenci vsak svoj dežnik.

Pri šoferskem izpitu

— Kam pa buljite?

— Gledam, če je poledica.

Peter Orožen

Jugoslovanska črna metalurgija v l. 1967

Leto največjih težav črne metalurgije v povojni dobi je za nami. Mnogo je bilo govora med našo delovno skupnostjo o uspehih in neuspehih ravske barke na tem razburkanem in nemirnem področju. Vendar si ne moremo ustvariti objektivne slike o položaju, v katerem se nahajamo, če ne pogledamo malo širše na celotno jugoslovansko črno metalurgijo. Mi smo samo

majhen del te celote in nam vsekakor ne sme biti vseeno, kaj se dogaja v naši neposredni bližini, ker je le-ta organsko vezana na nas same.

Če se ozremo na doseganje proizvodnje 114. panoge, vidimo, da v nobeni vrsti proizvodnje črna metalurgija ni dosegla želenih rezultatov. Izjema so samo posamezne železarne, in še to le pri določenih izdelkih.

Vrsta proizvodnje	Plan za leto 1967	Dosežena proizv. 1967	Indeks
surovo železo (belo in sivo)	1.182.771	1.176.984	99,5
surovo jeklo (SM in EI jeklo)	1.978.801	1.823.496	92,2
valjano	1.368.787	1.295.299	94,6
vlečeno	143.660	119.786	83,4
kovano	36.488	29.666	81,3
hladno oblik. profili	9.000	2.167	24,1
hladno valjani profili	54.000	38.559	71,4

Pri proizvodnji surovega železa so dosegli oziroma presegle planirano proizvodnjo Zenica, Ilijaš in Skopje. Pri surovem jeklu samo Zenica, pri valjanem Zenica, Svetozarevo in Skopje, pri vlečenem Ravne, pri proizvodnji kovanega jekla, hladno oblikovanih profilih ter hladno valjanih trakovih beležimo mnogo slabše rezultate (doseganje planiranih rezultatov železarne Skopje moremo ocenjevati z drugega vidika, ker vrši praktično šele poizkusno proizvodnjo zaradi aktiviranja novo zgrajenih kapacitet jeseni preteklega leta).

Čeprav je tabela izredno grob prikaz proizvodnje posameznih izdelkov jekla v celotnem jugoslovanskem merilu, nas zaradi očitnega nedoseganja planiranih rezultatov prisiljuje na detajlnejšo analizo vzrokov, zaradi katerih smo se znašli v tako težkem in nezavidljivem položaju. Kot potrditev zgoraj navedenih negativnih proizvodnih rezultatov pogledajmo vzporedne finančne pokazatelje iz zaključnih računov za pretekli leti 1966 in 1967 (v milijonih N din):

Ekonomske kategorije	leto 1966	leto 1967	Indeks
celoten dohodek	4.566	4.178	92
družbeni proizvod	1.419	1.149	81
neto produkt	1.172	836	71
dohodek za razdelitev	950	595	63
bruto osebni dohodki	703	601	85
neto skladi (saldo)	203 minus	30	—

Od tega za 1967 leto:

- 5 podjetij pozitiven rezultat
- 6 podjetij negativen rezultat

Kljub zmanjšanju osebnih dohodkov proti 1966. letu je poslovna izguba v celoti izražena v znesku ca. 3 milijard starih din, kar dejansko predstavlja zmanjšanje neto skladov za okoli 23 milijard starih dinarjev v primerjavi s 1966. letom. Na tako zaskrbljivo finančni prikaz stanja jugoslovanske črne metalurgije v preteklem letu je poleg drugih faktorjev vplival predvsem pretiran in ekonomsko neutemeljen uvoz jekla, ki je imel predvsem za posledico zmanjšanje proizvodnje železove rude, sivega surovega železa, tople in hladne predelave jekla, kot tudi neugodno dejstvo previsokega izvoza jeklenih proizvodov (dumping) ter ne nazadnje povečanih proizvodnih stroškov — predvsem fiksnih.

Gospodarska reforma, katere cilj je predvsem doseči normalizacijo in stabilizacijo trga ter valute, je za črno metalurgijo kot za ostale gospodarske in negospodarske veje velikega pomena. Učinek raznih restrikcij, izvirajočih iz gornjega naslova, je bil že vnaprej predviden in je bil za neka-

tere ekonomske kategorije tak (v indeksih): (glej tabelo spodaj!).

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je črna metalurgija izmed redkih panog obdržala raven, kot je bilo predvideno pred uveljavitvijo gospodarske reforme. Pri enakem kazalcu kaže kovinskopredelovalna industrija znatno odstopanje, ki se kaže v občutni podražitvi njenih izdelkov. Težave črne metalurgije, ki so se korenito odrazile ravno v preteklem letu, izvirajo tudi iz dejstva, da so se cene metalurških surovin in uslug vseh vrst povečale od 42 do 60 procentov, medtem ko so se cene jekla zvišale v poprečju samo za 37%. Dejansko gibanje cen in proizvodnih stroškov v preteklih dveh letih je popolnoma spremenilo reformske odnose v škodo proizvajalcev jekla in v korist potrošnikov črne metalurgije, kar nesporno potrjujejo dosedanje analize. Kljub dejstvu, da se gornji indeksi nanašajo na 1966. leto, ko jeklarstvo še ni bilo v veliki krizi, je tudi gibanje osebnih dohodkov v črni metalurgiji v skladu s predhodnimi rezultati gospodarske reforme, medtem ko za mnoge druge gospodarske in negospodarske dejavnosti tega ne bi mogli trditi. Iz vseh zgoraj navedenih ugotovitev se torej jasno vidi, da praksa ni postavila črne metalurgije na tisto mesto, ki bi jo naj po »predračunu«
gospodarske reforme imela. Eden izmed osnovnih razlogov težkih časov jugoslovanskega jeklarstva je prav gotovo neopravičeno visok in dezorganiziran obseg uvoza jeklarskih izdelkov leta 1967, ki se je negativno odrazil v poslovanju železarn, in to predvsem zaradi slabega izkoriščanja lastnih kapacitet.

Škoda, ki jo je črna metalurgija utrpela v lanskem letu, se ne odraža samo v domačih železarnah, pač pa v celotnem gospodarstvu, s tem da ni samo trenutne narave, pač pa trajnejše glede na tekoče potrebe in bližnjo modernizacijo črne metalurgije.

Težave železarn in njihova finančna izguba v preteklem letu so predvsem rezultat zunanjetrogovinskih predpisov, ki so bili sprejeti na osnovi napačne ocene stanja na mednarodnem tržišču jekla. Tako se ne smemo čuditi, da so le-ti privedli do nesorazmerno nizke in premajhne zaščite do-

Cene	Črna metalurgija	Industr. skupaj	Kovin. ind.	Ladjejed.	Elektr. industrija	Skupaj metal. kompi.
— povečanje cen, predvideno z gosp. ref.	137	113	105	—	106	—
— dejansko povečanje 1966/1964	137	128	114	—	112	—
ELEMENTI CELOTNEGA DOHODKA						
— Indeksi 1966/1964						
— celotni dohodek	149	151	140	166	132	140
— bruto osebni dohodek	149	163	160	170	144	157
— neto skladi	132	189	182	257	152	180

AKUMULACIJA (v %)

neto produkt, zmanjšan za bruto OD v celotnem dohodku

— doseženo v letu 1964	13,9	19,1	18,1	12,1	20,9	18,3
— predvideno z gosp. ref.	9,4	—	3,5	1,9	1,6	2,9
— doseženo v letu 1966	10,3	13,6	13,4	13,4	12,6	13,2

mače jeklarske industrije. Znano je, da industrijsko razvite države z liberaliziranim gospodarskim sistemom ščitijo domačo bazično industrijo, in to kljub obstoječim

mednarodnim obveznostim teh držav. Da je res tako, pogledajmo, kakšne so carinske stopnje za nekatere jeklarske proizvode ter proizvode kovinske predelov. industrije:

	SFRJ	Avstrija	Carinske stopnje			
			Italija	Z. Nemč.	Francija	Anglija
paličasto jeklo	7	13	9	8	6	10
valjana žica	7	13	10	10	7	10
debela pločevina	7	16	9	9	6	10
tanka pločevina	7	16	9—10	9—10	6—7	10
osebni avtomobili	50	20	31—38	26	28	24—26
potniški vagoni	20	25	14—16	11	11—13	16
kombajni	21—23	10—22	9—11	10	11	10—12
hladilniki	26	13—20	14—17	9—10	14	12—14
transformatorji	31—35	18—25	21—23	8—14	9—10	14
jedilni pribor	20—30	10—20	22	14—15	19	20—25

Zaradi pretiranega uvoza jeklenih izdelkov v 1967. letu se izguba ne odraža samo na zmanjšanju narodnega dohodka v panogi za 230 milijonov N dinarjev, pač pa je s tem prišlo tudi do nepotrebne porabe deviz v znesku ca. 38 milijonov dolarjev. Posledica takšnega trošenja deviz poslabšuje še dejstvo, da je zaradi neusmerjenega in nekontroliranega uvoza (v letu 1967 je bilo registriranih več kot 100 uvoznikov jeklenih izdelkov) porabljeno absolutno in relativno znatno več konvertibilnih deviz kot prejšnja leta. Da je stanje še težje, nam pove ugotovitev, da so ob zgoraj navedenem ostale blagovne liste s klirinškega področja kljub visokemu obsegu uvoza neizkoriščene. Kadar govorimo o neposrednih posledicah uvoza jeklarske industrije, ne smemo obravnavati samo proizvodnih, finančnih in ekonomskih dejavnikov, temveč tudi psihološke. Pretiran uvoz je prisilil nekatere železarne, da so ustavile nekatere domače agregate, zmanjšala se je produktivnost dela, znižali so se osebni dohodki in s tem je prišlo do padca življenjske ravni. Tako stanje je povzročilo v neki meri tudi fluktuacijo strokovnih kadrov ter ponekod celo odpust delovne sile. Negativne posledice, posebno zmanjšanje skladov v železarnah, so vplivale tudi na možnost formiranja tekoče rekonstrukcije in modernizacije 114. panoge. Poleg tega se je s pretirano visokim uvozom raznih vrst jekla pripomoglo celo k boljšemu izkoriščenju ustreznih inozemskih kapacitet. V 1967. letu je bila dosežena naslednja gotova proizvodnja, ki je razporejena na

— povečanje zalog	98.000 ton
— reden izvoz	146.000 ton
— izvoz po posebnih aranžmajih	101.000 ton
— realizacija na domačem tržišču	1.095.000 ton

Če gornje podatke seštejemo, vidimo, da so železarne v preteklem letu proizvedle 1.440.000 ton gotove proizvodnje, medtem ko so jim kapacitete dopuščale proizvodnjo ca. 1.650.000 ton kar pomeni neizkoriščenih 210.000 ton ob sočasnem visokem uvozu jekla. Če upoštevamo manjšo proizvodnjo za 210.000 ton jekla, neopravičeno povečanje zalog kot nerentabilen izvoz jeklarskih izdelkov, je ocenjeno, da je v 1967. letu uvoženega preveč 240 do 280 tisoč ton jekla. Vedeti pa je treba, da se je zaradi zmanjšane proizvodnje v železarnah

zmanjšala tudi proizvodnja surovega železa za okrog 20.000 ton, kar vrednostno predstavlja okrog 18 milijonov N dinarjev. Ta izguba v zgoraj omenjenih efektih ni zajeta, prav tako pa ni prikazana izguba pri ostalih proizvajalcih, ki so vezani na proizvodnjo jekla, kot je npr. redukcija proizvodnje ferolegur, ognjevzdržnega ma-

teriala in drugo. Slabše poslovanje v lanskem letu je bilo poleg drugega tudi odraz nerentabilnega in povečanega izvoza izdelkov domačih železarn, kar je na žalost sovpadalo z že poznanimi težavami na mednarodnem tržišču jekla in se je odrazilo v zniževanju cen jeklarskih proizvodov, ki so dobile dumpinški značaj. Naši izvozniki niso imeli konkurence samo v inozemskih izvoznikih oziroma domači industriji države uvoznice, pač pa so se soočili tudi z zaščitnimi merami državne politike v inozemstvu. Državna politika večine držav ne samo da ščiti domačo jeklarsko industrijo, pač pa v večini primerov celo forsira izvoz v raznih oblikah, kot je to financiranje propagande in sejmov, visoka oprostitve davkov pri izvozu in drugi indirektni pripomočki, kar pa našim izvoznikom ni dano.

Poleg zmanjšanja domače proizvodnje jekla, kar se je odražalo v nižji realizaciji na domačem trgu, je uvoz znašal 806.025 t gotovega blaga jeklarskih izdelkov, kar znaša v skupni vrednosti 1.520 milijonov N dinarjev. Uvoz po vrstah izdelkov in področjih je razviden iz naslednjega pregleda.

Naziv izdelka	Vzhodnoevropske države	v tonah		
		Ostali kliring	Konvertibilno tržišče	Skupaj
železniške tračnice	427	—	1.890	2.317
težki profili	10.017	—	8.896	18.913
srednji, lahki in fini profili	51.667	745	21.810	74.222
betonsko železo	56.915	17.238	50	74.203
valjana žica	18.068	538	26.335	44.941
debela in srednja pločevina	65.530	—	16.447	81.977
lamelle	4.380	—	5.883	10.263
ladijska pločevina	34.258	—	43.321	77.579
pločevina za kotle	287	—	1.044	1.331
tanka in fina pločevina	12.335	—	24.048	36.383
dekapirana pločevina	70.281	144	88.768	159.193
dinamo in trafo pločevina	2.125	113	10.015	12.253
pocinkana pločevina	6.132	1.928	23.208	31.268
bela pločevina	12.264	—	25.822	38.086
toplo valjani trakovi	50.413	—	9.626	60.039
hladno valjani trakovi	9.031	37	5.530	14.598
šivne cevi	8.074	—	4.814	12.888
brezšivne cevi	14.596	92	12.575	27.263
vlečena žica	13.438	2.400	10.626	26.464
kovano jeklo	637	—	1.210	1.847
Skupaj	440.872	23.235	341.918	806.025

Asortimanska struktura domače proizvodnje kaže, da bi ta lahko pokrila več kot 70 % skupnih domačih potreb ob sočasnem zmanjšanju visokega in nerentabilnega izvoza. Ravno zaradi tega lahko z gotovostjo trdimo, da uvoz okrog 240 do 280 tisoč ton gotovega blaga jeklarskih izdelkov z gospodarskega stališča ni opravičljiv in prav tako za ta namen porabljenih 38 milijonov dolarjev, kar gotovo predstavlja nepotreben in neupravičen izdatek. Pri tem je pa še bolj žalostno to, da domače železarne niso mogle izkoristiti svojih prostih kapacitet, za katerih izgradnjo in modernizacijo vlaga družba znatna dinarska in devizna sredstva.

(Podatki so črpani iz poročil ZJŽ.)

Ženska moda je dvakrat smešna: ko se pojavi in ko se poslovi.

Carina

- Kaj je carina?
- Neprostovoljni striptease.

Lenoba

- Moj je tako neznansko len, da bi prej zmrazil, kakor pa zakuril.
- Mojemu se pa ne ljubi niti tresti, če ga zebe.

Nesporazum

- Trenutek nepazljivosti, pa je bila nesreča že tu!
- Revež! Ali je fantek ali punčka?

Spoznavanje narave in družbe

- Zdaj torej veste, kaj je volna. Tinček, iz česa je narejen tvoj suknjič?
- Iz atovega rekelca.

Sindikat in aktualni problemi v železarni

Tovarniški odbor sindikalne podružnice železarne Ravne je imel v začetku aprila sejo, na kateri so sodelovali tudi predstavniki Zveze komunistov, Zveze mladine, delavskega samoupravljanja in direktor Gregor Klančnik. Namen razgovora je bil predvsem v tem, da se člani sindikata seznanijo z nekaterimi aktualnimi vprašanji našega podjetja. Izvršni odbor je namreč smatral, da so problemi, kot:

- delitev dohodka in osebnih dohodkov,
- integracija slovenskih železarn,
- skrajšan delovni teden in
- samoupravljanje

izredno aktualni v sedanjem obdobju in da bodo v prihodnje še bolj kot doslej vplivali na naš nadaljnji razvoj. Kot rečeno, je bila razprava bolj ali manj informativnega značaja, zato je tudi seja potekala v tem smislu. Skušal bom prikazati bistvo razprav o posameznih vprašanjih in mnenje tovarniškega odbora sindikalne podružnice železarne Ravne.

Delitev dohodka in osebnega dohodka

Procesi na področju pridobivanja in delitve dohodka so se posebno razmahnili v obdobju uresničevanja reforme s spremembami odnosov v cenah, deviznem režimu, zunanjetrgovinskem sistemu ter sistemu prispevkov in davkov. V različnih panogah razpolagajo delovni ljudje z različno vrednostjo, gledano na celotno gospodarstvo pa delovni ljudje že razpolagajo s približno 60 % skupne novo ustvarjene vrednosti, kar pomeni izboljšanje pozicij neposrednih proizvajalcev v razpolaganju z rezultati svojega dela. To nadalje pomeni, da se s takšnim razpolaganjem z dohodkom ustvarjajo realni temelji, na osnovi katerih delovni ljudje oblikujejo svoje odločitve v smeri povečanja dohodka kot najugodnejšega faktorja za povečanje življenjske ravni v celoti.

Spremembe na področju pridobivanja dohodka, ki so nastale z izpolnjenimi pogoji gospodarjenja, so privedle do pomembnih sprememb tudi na področju osebnih dohodkov od dela. Glede delitve dohodka je posebno karakteristično leto 1967, ko je bila interna delitev v nekaterih podjetjih opravljena v veliki meri v korist osebnih dohodkov, medtem ko se je odvajanje sredstev za sklade zmanjšalo. Tako so nekateri kolektivi izplačevali osebne dohodke v dokajšnjem delu neodvisno od realizacije in stvarnih rezultatov dela, kar je vplivalo na negodovanje pri tistih delovnih kolektivih (med njimi je tudi naš), ki so s skrbnostjo dobrega gospodarja delili svoj pridobljeni dohodek.

V našem blagovnem sistemu se z ustvarjenim dohodkom pridobiva družbeno priznanje dela, zato je pri tem potrebno tudi ocenjevati ustreznost delitve dohodka in osebnih dohodkov, vezanih na ustvarjene rezultate v gospodarjenju. Toda očitno je, da se pod vplivom različnega delovanja gospodarskega sistema in razmer na trgu opredeljujejo tudi pogoji gospodarjenja in možnosti določitve prave vrednosti rezul-

tatov dela proizvajalcev. To pomeni, da se delitev ne more izvrševati izključno na osnovi individualnih rezultatov dela in produktivnosti, ker dobijo ti pravo vrednost šele s posredovanjem trga, popravlja jo pa se tudi z raznimi ukrepi družbe.

Problemi s področja delitve dohodka in osebnih dohodkov v posameznem delovnem kolektivu, in tako seveda tudi v našem podjetju, močno pridejo v ospredje takrat, ko so osebni dohodki sorazmerno nizki. Pred leti smo gospodarili tako, da smo lahko oblikovali osebne dohodke na dokaj znosni višini, zato tudi problemi s tega področja niso bili tako akutni. Seveda se ne moremo pohvaliti, da je samo naša zavest dobrega gospodarja temu botrovala, ampak so nam pripomogli v znatni meri tudi obstoječi predpisi in tržna gibanja. Leto 1967 je bilo za naše podjetje kritično leto reforme, ki je kolektiv postavilo pred težko odločitev — ali zmanjšati osebne dohodke ali odpustiti precejšnje število delavcev. Mnenja sem, da so naši organi samoupravljanja izbrali edino pravilno pot, s tem da so se odločili za prvo varianto. Taka politika premostitve neugodnega obdobja pomeni krepitev delovne sposobnosti kolektiva, kakor ugotavljajo naši vodilni delavci, prav gotovo je tudi resnica v tem, da po slabem vremenu zasije sonce.

Realizacija je v minulem letu v nekaterih mesecih tako močno padla, da se je podjetje že znašlo pod mejo rentabilnosti. To je pomenilo občuten padec osebnih dohodkov predvsem v drugem polletju in je najbrž prav to zmanjševanje vplivalo na pospešena razmišljanja o delitvenem sistemu tistega dela dohodka, ki je po obstoječih internih predpisih namenjen za osebne dohodke. Ko analiziramo delitvene procese zadnjih obdobij, kaj lahko ugotovimo, da so imeli sistemi poleg dobrih strani tudi precejšnjo mero slabosti. Razvoj nagrajevanja od urnih, mesečnih plač do današnjega sistema delitve po kvalitetno izvršenem delu kaže napredek v smeri dejanskega plačila po delu, vendar tudi zadnji sistem še vsebuje določene negativne momente. Nastaja namreč vprašanje, kako in če sploh lahko neposredni proizvajalec vpliva na tisti del vrednosti točke, ki je odvisna od normativov porabe materiala, zalog nedokončane in dokončane proizvodnje, hitrosti obračanja obratnih sredstev in končno od tržnih gibanj. Obstoječi sistem te elemente vključuje, zato tudi delavec v tem obdobju, ko je vrednost točke manjša kot v dobi, ko smo imeli naročil na izbiro, dobiva za določen kos manjše osebne dohodke kot prej. Zmanjšanju realizacije in s tem tudi vrednosti točke seveda ni kriva v celoti samo naša delovna skupnost, temveč je takemu stanju v dobršni meri botroval tudi preveč liberaliziran uvoz izdelkov črne metalurgije in je v poprečju zmanjšal za ca. 20 % osebne dohodke.

Pri sumiranju vseh teh problemov pride mo do nekih zaključkov, ki govorijo, da je najbrž potrebno naš delitveni sistem delno izpopolniti, kajti osebni dohodki neposrednih proizvajalcev ne morejo biti odvisni od

elementov, na katere le-ti nimajo neposrednega vpliva. Na osnovi razmišljanj in v želji za izpopolnitev sistema delitve osebnih dohodkov v smeri pravičnejšega nagrajevanja se je rodil predlog, da bi imeli neposredni proizvajalci nespremenljivo udeležbo pri strukturi cene določenega izdelka. To bi bil po naših internih pravilih seveda le del osebnih dohodkov, ki bi se praktično izražali v fiksni vrednosti točke. Ta vrednost bi vsekakor morala temeljiti na letošnjih sprejetih obveznostih in bi tako v večji meri ovrednotili vloženo fizično delo. Predlog v smislu krepitev določenega dela osebnih dohodkov z ustaljenimi elementi zajema vse tiste delavce našega kolektiva, ki niso v premijskem sistemu nagrajevanja.

Nasproti tem spremembam pa bi v delitvenem sistemu morali povečati udeležbo osebne odgovornosti strokovno vodstvenemu kadru. To bi uredili tako, da bi bili tem delavcem odvisni osebni dohodki še v večji meri kot sedaj od uspeha podjetja oziroma od politike pridobivanja naročil in prodaje naših izdelkov. To pa pomeni, da bi se morali vodstveno strokovni delavci bolj zavzemati za ekonomsko upravičenost sprejemanja naročil in prodaje naših artiklov. Nadalje bi se morali ti delavci boriti za povečanje izplena, produktivnosti dela in dohodka, za zmanjševanje normativov potrošnje materiala, pravilno usmerjanje izvoza in zmanjševanje vedno aktualnih proizvodnih stroškov, ki so za nas neizčrpen vir za povečanje osebnih dohodkov — za povečanje našega osebnega in družbenega standarda.

V sedanjem obdobju nam mora biti popolnoma jasno, da ne smemo iskati notranjih rezerv v osebnih dohodkih, temveč povsod tam, kjer posamezna sestavina negativno vpliva na osebne dohodke.

Probleme na področju delitvenih procesov je obravnavala tudi posebna grupa, sestavljena iz članov ZK našega kolektiva, ki je svoje ugotovitve in predloge objavila v prejšnji številki Informativnega fužinarja. Stališča seveda niso dokončno izoblikovana, kajti take spremembe zahtevajo širše izmenjave mnenj in realno presojanje kolektiva o teh zadevah, zato bo sindikat naše delovne skupnosti razširil diskusije o navedenih vprašanjih in skušal s svojimi prispevki poglobiti napore na eni strani za pravičnejšo delitev, na drugi strani pa za zvišanje življenjske ravni vseh naših dobrih delavcev. Ali ni to smoter družbene in gospodarske reforme?

Integracija

Dosežena stopnja in spremembe v strukturi gospodarstva ter družbe zahteva nadaljnji družbeni in materialni napredek ter uveljavljanje interesov delovnega človeka. Ta se vključuje v različne vsebine in oblike sodelovanja, vključuje se v procese specializacije in integracije, ker ga k temu spodbuja ekonomski in družbeni interes. Proizvodne sile imajo nalogo združevati vse tisto, kar vpliva na modernizacijo proizvodnje, ker so ti procesi v skladu s prizadevanji reforme, to se pravi z učinkovitejšim izkoriščanjem in razvijanjem ekonomskih potencialov.

Današnji razviti svet pospešeno uvaja naj sodobnejša sredstva in tehnološke po-

stopke, zato proizvodnja naglo osvaja nove materiale in izdelke, to pa seveda razširja tudi tržišča. Sočasno tečejo v sodobnem svetu živahni procesi specializacije, kooperacije in integracije, ki se v zadnjem obdobju širijo vse bolj tudi izven meja ekonomsko razvitih dežel.

Jasno je, da tak razvoj narekuje tudi nujnost sprememb v našem gospodarstvu, kar pa postavlja velike naloge samoupravnim skupnostim in upravnim organom. Pri nas smo v dosedanjem razvoju dosegli naglo rast proizvodnih sil, vendar imamo glede na sodobne zahteve še vedno preveč drobne proizvodnje, vzporednost proizvodnih programov, nezadostno izkoriščanje proizvodnih naprav in preveč razvlečeno proizvodnjo. Čestokrat tehnično-proizvodna struktura zavira nadaljnji proces ne samo v proizvodnji, ampak tudi nadaljnji razvoj samoupravljanja. Poleg tega nas obremenjujejo še ozki teritorialni interesi, kar jasno vpliva na oblikovanje mišljenj. Vzroki za to so vsekakor v skromni pododgovani materialni bazi, v mednarodnih ekonomskih odnosih, v neizoblikovanem gospodarskem sistemu in ekonomski politiki, kar vse je vplivalo, da so različne oblike sodelovanja pri nas šele na začetni stopnji razvoja.

V zadnjem času slišimo in beremo o raznih vrstah sodelovanja, nas pa seveda najbolj zanimajo razprave o integraciji slovenskega železarstva. Ko spremljamo integracijska gibanja na zahodu, kaj lahko pridemo do zaključka, da jih pospešujejo gospodarske težave držav, v katerih ti procesi potekajo. To pomeni, da je združevanje ekonomska nujnost, mimo katere prav gotovo ne more iti tudi naše gospodarstvo in mi na Ravnah. Vprašanje je le, kako daleč se zavedamo te integracije. V zahodnem svetu normalno ne more priti do razdružitve, ker v združeno podjetje ne prinašajo posamezniki takih pravic, kot je to primer pri nas, ampak je nadaljnja usoda podjetja odvisna od vrhovnega vodstva. Pri nas je seveda z uveljavljenim sistemom drugače in po navadi hočemo v združeno podjetje prinesiti in vključiti kar največ posameznih samoupravnih pravic, kar največ svojih kompetenc, zato tudi nastajajo razprtije, negotovanja, neskladja pri nadaljnjem razvoju in drugo, kar vse ima za posledico razdružitve. Eden takih primerov so Rudniki svinca in topilnica Mežica, kajti v tem podjetju je prišlo do dezintegracije prav zaradi neskladja pri nadaljnjem razvoju združenega podjetja. Verjetno je v tem primeru prišlo do razdružitve še zaradi drugih problemov, dejstvo pa je, da tak razvoj integracijskih procesov ni pravilen, zato bi bilo potrebno razmisliti tudi o obstoječem sistemu in ga prilagoditi vse hitrejšemu razvoju življenja nasploh.

O integraciji slovenskih železarn bo potrebno še veliko razprav, ki bodo razčistile pogoje, ki jih morajo izpolniti posamezne železarne, in tiste, ki jih mora izpolniti družba. To iz preprostega razloga, ker sicer združitve ne bo uspela oziroma pogoji dela združenega podjetja ne bodo taki, da bo to podjetje dajalo tisto, kar vsi želimo in hočemo, to pa je zboljšanje življenjskega in družbenega standarda. Prispevek družbe naj bi bil v tem, da bi zagotovila sredstva za dokončanje rekonstrukcije vseh treh železarn, zagotovila sredstva za mo-

dernizacijo, ki jo zahteva združeno podjetje glede na usklajevanje proizvodnega programa. Urediti mora politiko kreditiranja obratnih sredstev tako, da se del kratkoročnih kreditov spremeni v dolgoročne in jih v določeni meri tudi povečati. V primeru take podpore družbe bodo posamezni kolektivi sprejeli vso odgovornost in usmerili svoja prizadevanja in napore v kar najboljše uspehe združenih slovenskih železarn, kajti prav gotovo je, da slovenska predelovalna industrija potrebuje močnega izdelovalca artiklov črne metalurgije, ki se bo sočasno razvijal v sklopu slovenskega gospodarstva.

Gotovo je, da so bile do sedaj vse razprave več ali manj samo informativne in predstavljajo začetek seznanjanja z integracijskimi procesi, ki bodo verjetno zaživele v vseh svojih oblikah v drugem polletju letošnjega leta. Za podrobnejše razprave, predvsem za vodstveno strokovni kader o integraciji slovenskih železarn, so že izdelani trije elaborati, in sicer:

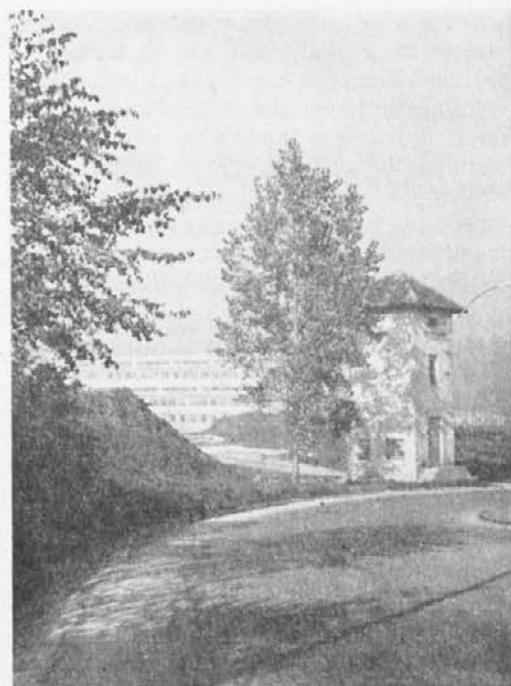
- tehnični,
- ekonomski in
- organizacijski.

Poleg teh materialov je izšel že elaborat za Izvršni svet SRS, ki vsebuje predvsem pogoje za združitve in obdelavo rezultatov, ki bi jih doseglo novo podjetje. Pozneje, ko bodo obravnavani in rešeni osnovni problemi, se bo izdelalo tudi gradivo, ki bo v razumljivi obliki razložilo smotrnost integracije vsem delavcem slovenskih železarn.

Postopen prehod na skrajšan delovni čas

Prav gotovo je resnica v tem, da takrat, ko si šele pridobivamo naročnike po težkem lanskem obdobju, ni smotrno razmišljati o skrajševanju delovnega časa. Naša permanentna naloga v sedanjem obdobju mora biti v hitri in kvalitetni dobavi naših artiklov vsem tistim, ki se zanje zanimajo, kajti to je ena izmed glavnih poti za povečanje proizvodnje. V bližnji prihodnosti bomo celo na nekaterih delih zainteresirani za nadurno delo, če bo seveda proizvodnja, to pa vsi želimo in upamo, naraščala po naših sprejetih obveznostih. Seveda to ne velja za delavce tistih režijskih služb, ki niso direktno vezane na neposredno proizvodnjo, vendar ločitev pri prehodu na večje število prostih sobot ali drugih oblik skrajšanja delovnega časa najbrž ni sprejemljiva. Vprašanja s tega področja bi za zdaj predstavili v tisto obdobje, ko se bo proizvodnja bistveno povečala, kajti rezultati kažejo, da produktivnosti, ki smo jo izgubili zaradi že uveljavljene proste sobote, še do sedaj nismo nadoknadili. To pa pomeni, da nismo izpolnili obveznosti, ki smo jih dali takrat, ko smo glasovali za eno prsto soboto.

Verjetno pa bi bilo za našo delovno skupnost zanimivo zvedeti, kaj o tem vprašanju urejujejo v kraju izven naše tovarne. Imam v mislih otroško varstvo, šolstvo, zdravstvo, trgovino, prehrano, promet, občinsko skupščino, krajevno skupnost in družbenopolitične organizacije. Človek dobi nehoti vtis (če se motim, bom prav zadovoljen), da zopet vsi čakajo, kaj bo naredil kolektiv železarne Ravne in da naj bo on tisti, ki bo reševal življenjske probleme kraja od ureditve otroškega varstva do zidanja nove šole.

Jutro

Samoupravljanje

Vzporedno z družbeno ekonomskim razvojem se bistveno spreminjata tudi položaj in vloga delovnih ljudi pri odločanju in uveljavljanju pravic, odgovornosti in dolžnosti, ki izhajajo iz dela. Ukrepi reforme so prinesli krepitev materialne osnove samoupravljanja, to pa pomeni večje in neposrednejše uveljavljanje vloge delovnega človeka, kajti z razpolaganjem čedalje večjega viška svojega dela postajajo rezultati dela vse bolj osnova njegovega osebnega in družbenega napredka. Naš razvoj v pogojih samoupravljanja je boj za takšen sistem družbenih odnosov, v katerih se bo delovni človek, zavedajoč se odgovornosti za posledice svojih samoupravnih odločitev, samostojno odločal in vplival na pogoje dela in gospodarjenje.

Samoupravljanje bi moralo postajati, ponekod je tudi že postalo, veliko bolj vsestransko, tako da bi tudi preko zborov delovnih ljudi in delovnih enot angažirali kar največ proizvajalcev in ne samo preko delavskega sveta podjetja, upravnega odbora ter še nekaterih več ali manj neuspešnih oblik samoupravljanja.

Pri nas bi morali najbrž problemom s tega področja posvetiti več pozornosti. Dejstvo je, da se samoupravljanje od svojega začetka ni v polni meri prilagajalo spremembam v našem kolektivu. Predvsem nismo dovolj angažirali naših prizadevanj in usmerjali razprave v reševanje vsebine dela v nižjih samoupravnih organih. Konkretno pri nas so to DS DE, kajti delovna enota naj bi bila osnovna celica združenega dela, zato te postajajo na področju delovnih odnosov čedalje bolj pomembne tudi pri odločanju o pravicah in dolžnostih delavcev. Te enote bi morale opozarjati in razpravljati o številnih zanimivih vprašanjih, kot o tem, kako je ta enota pravzaprav zasnovana, kakšne so njene pravice v sistemu delitve dohodka in v sistemu delovnih odnosov, kateri so tisti objektivni in subjektivni dejavniki, ki izboljšujejo ali slabe položaj delovnih enot v sistemu svobodno združenega dela in podobno. Da bi se delovne enote afirmirale, bi bilo tudi v njih treba razpravljati o problemih organi-

zacije dela in o drugih vprašanjih v zvezi z delom in delovnimi odnosi, kajti vprašanje delovnega časa, izmenskega in nočnega dela, vprašanje počitka, izkoriščanje teden-skega in letnega dopusta so prav gotovo močni faktorji, ki vplivajo na zadovoljstvo delavcev in na produktivnost dela. To bi namreč pomenilo lažje razreševati vprašanje odgovornosti delavcev, še posebno pa vprašanje disciplinske odgovornosti.

Kaj misli tovarniški odbor sindikata o teh vprašanjih?

1. Nakazana smer delitve osebnih dohodkov je sprejemljiva, vendar zahteva to področje širših in globljih razprav. Analize lanskega leta kažejo, da ostale slovenske železarne odstopajo v osebnih dohodkih od naših, zato je ta problem reševati tudi v smislu približevanja enakim startnim osnovam. Naloga vseh nas bi bila v tem, da usmerimo napore tako, da bi z dobrim poslovanjem in s povečano proizvodnjo dosegli predlanske letne osebne dohodke, takoj nato pa odpreti široko akcijo za doseganje 100.000 S din poprečnih mesečnih osebnih dohodkov.

Ugotavlja se, da je družbena in gospodarska reforma zajela na področju delitve predvsem človeka iz delovnega kolektiva in da so jo tisti, ki so nagrajeni za svoje delo iz proračunskih sredstev, kaj malo občutili. To vsekakor ni prav, zato bi bila naloga družbenopolitičnih delavcev iz vrst delovnih kolektivov, da pokažejo te probleme na tistih mestih, kjer bo to kaj učinkovalo. Nevzdržno je namreč dejstvo, da padanje osebnih dohodkov občutijo v največji meri le tisti, ki neposredno ustvarjajo, ostalim se pa prav v tem težkem obdobju osebni dohodki povečujejo.

Tovarniški odbor sindikalne podružnice našega podjetja daje iniciativo za sklicanje posveta, na katerem bi obravnavali smeri in napore, po katerih bi prišli do pravičnejše delitve in večjih osebnih dohodkov.

2. Sedanje razprave o integraciji železarn Jesenice, Štore in Ravne so bolj ali manj informativnega značaja. Združevanje je ekonomska nujnost, zato tudi na Ravnah ne bomo mogli iti mimo teh procesov, vendar pa je vprašanje časa za tako sodelovanje. Potrebno bo še veliko razprav, ki bodo morale razčistiti pogoje za združitev tako v kolektivih kot tiste, ki jih mora izpolniti družba, da bo integracija resnično uspela. Nikakor ne smemo s slabimi pripravami dopustiti, da bi se ponovil primer razdruževanja, kot je bil v Rudnikih in topilnici Mežica in še kje drugje.

3. Sindikat se popolnoma strinja, da je v sedanjem času naša permanentna naloga v združitvi naporov za povečanje proizvodnje, toda to vprašanje bo najbrž potrebno rešiti pred integracijo, kajti obe ostali slovenski železarni imata ta problem delno že rešen. Nastaja tudi vprašanje, zakaj na tem področju nismo bili bolj aktivni v lanskem letu, ko smo imeli manj naročil in bi to vprašanje lažje uredili. Menimo, da bi se na skrajševanje delovnega časa zopet povrnili čez kake tri do štiri mesece in ga skušali prilagoditi rešitvam železarn Štore in Jesenice.

4. Ena izmed nalog v letošnjem letu bi bila tudi urejevanje problemov na področ-

ju samoupravljanja in dopolnjevanja samoupravnih aktov. Analizirati bi bilo potrebno smotrnost samoupravnih organov in njihovo vsebino dela ter poglobiti dejavnost v smeri učinkovitejšega samoupravnega mehanizma.

Janez Strah

Razstavljali smo na pomladanskem zagrebškem velesejmu

Usmeritev Zagrebškega velesejma, da na pomladanskih prireditvah organizira čimveč specializiranih sejmov in razstav, je v strokovnih krogih ocenjena kot korak naprej v prizadevanju, da proizvajalci seznanijo posrednike in končne potrošnike s svojimi proizvodi. Vsak proizvajalec se zlasti trudi, da prikaže svoje nove in izpopolnjene izdelke.

V prejšnji številki Informativnega fužinarja smo seznanili sodelavce o sejmih, na katerih bomo letos sodelovali. Prvi domači sejem, na katerem letos razstavljamo, je za nami. V okviru pomladanskega zagrebškega velesejma smo sodelovali na II. mednarodnem sejmju rudarstva in IV. mednarodnem sejmju gradbeništva. Razstavo smo pripravili skupno z »Rudarjem« iz Zagreba, ki je naš največji posrednik pri plasmaju pnevmatskih strojev in orodja. Razstavljali smo na odprtem prostoru velikosti 60

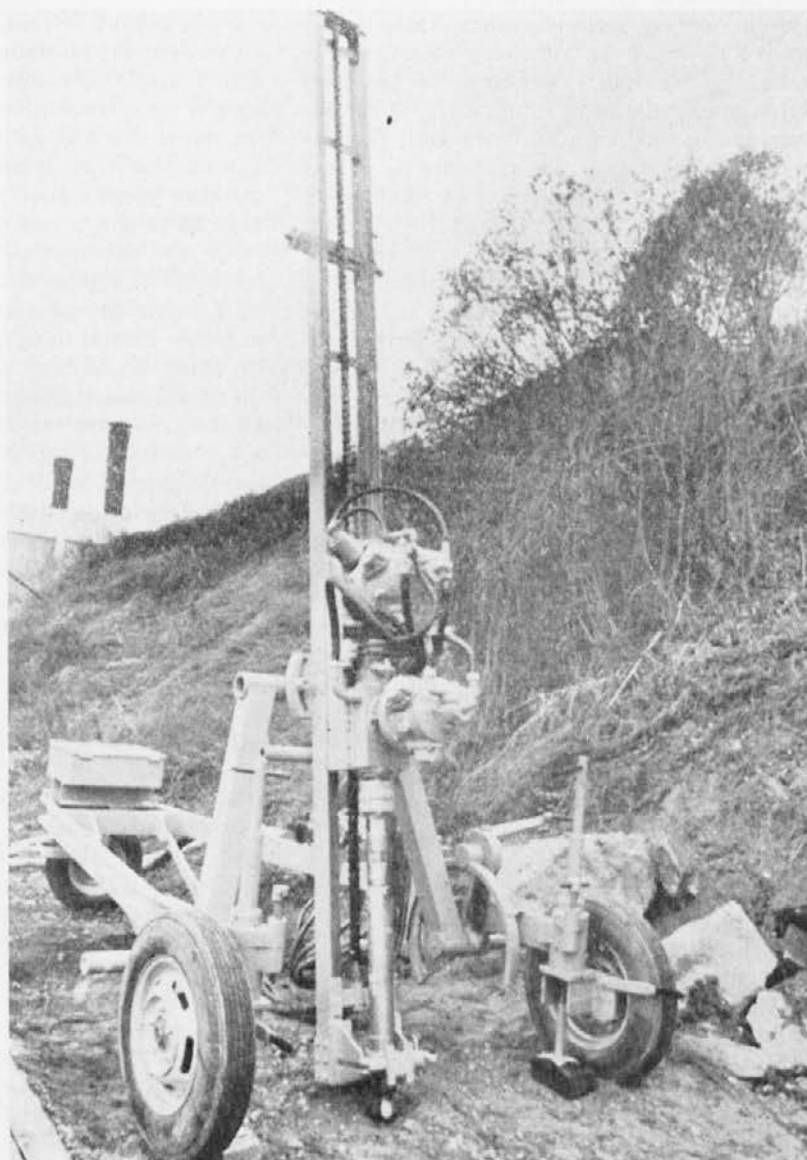
m² ter na 10 m² zaprtega prostora. Prikazali smo naš celotni asortiment pnevmatskih strojev in orodja. Posebej velja omeniti nove izdelke, ki smo jih letos prvič prikazali in demonstrirali obiskovalcem: globinsko vrtno garnituro RGVN, globinska vrtna kladiva RK-15 MI in RK-26 MI, vrtno kladivo RK-28 ter sidrne vijake za utrjevanje jamskih prostorov.

Vključeni smo bili tudi v razstavo naftne in spremljajoče industrije, v kateri je sodelovalo 12 večjih proizvajalcev opreme za naftno industrijo. Od naših izdelkov so bile razstavljene 4 težke palice za globinsko vrtnje, dolge 9 m, ter nekaj specialnih spojnic.

Obisk poslovnih gostov je bil številnejši, kot smo pričakovali, saj jih je bilo veliko več kot prejšnja leta. Vabila za obisk smo poslali na 160 naslovov, v glavnem poimenočno sodelavcem naših poslovnih prijateljev. Obiskala nas je večina povabljenih. Iz nekaterih podjetij so prišle cele strokovne ekipe.

Največji interes so naši poslovni prijatelji pokazali za prej omenjene novosti. Mnogi obiskovalci so se pohvalno izrazili o naših naporih, da tržišču nudimo nove proizvode in tako izpopolnjujemo asortiment pnevmatskega orodja. Posebno zanimanje je za vrtno garnituro RGVN.

V plasmaju naših izdelkov na tržišču nam prav gotovo dela velike težave pomanjkanje denarja oziroma nezmožnosti kreditiranja kupcev. To ima zlasti negativne posledice pri večjih in dražjih strojih

Nova globinska vrtna garnitura RGVN

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Na sejah meseca aprila je upravni odbor razpravljal o koristnosti investicijskih naložb, predlogu spremembe razmerja delitve osebnih dohodkov, materialu za zasedanje delavskega sveta podjetja in delitvi ostanka osebnega dohodka za mesec marec. Razen tega se je obravnavala še ostala problematika dela in poslovanja podjetja.

V razpravi o koristnosti investicijskih naložb je bil upravni odbor seznanjen z zasnova-mi celotnega investicijskega programa izgradnje in rekonstrukcije naše železarne. Rečeno pa je bilo, da investicijski program v celoti ne poteka po prvotni zasnovi. Osnovni vzrok za tako stanje je v pomanjkanju in kasnitvi s potrebnimi finančnimi sredstvi, kar ima za posledico premike in kasnitve v izgradnji. Zaradi premikov posameznih etap izgradnje in novih predpisov, ki so med tem časom stopili v veljavo, so na tem področju nastale nove obveznosti in datjave. Izgradnja je v celoti sicer zastavljena v redu, vendar zaradi že omenjenih vzrokov ne poteka tako, kot smo računali in si želimo. Osnovni poudarek pri nadaljnji izgradnji mora biti v smeri finalizacije proizvodnje, kar sočasno narekuje, da je temu primerno izpopolniti naše sedanje naprave. Smo v okviru združenih jugoslovanskih železarn ena izmed redkih železarn, ki smo lani kljub pomanjkanju finančnih sredstev prekoračili predvideni obseg investicijske izgradnje. Tudi za letošnji predvideni obseg investicijskih vlaganj v višini 4 milijard S dinarjev so sredstva iz za to potrebnih virov zagotovljena.

Na raznih sestankih v železarni je bilo že večkrat zastavljeno vprašanje naših investicij in vprašanje, ali anuitete, ki naj bi jih na ta račun odplačevali poleg ostalih faktorjev, ne vplivajo na naše nizke osebne dohodke. Povedano je bilo, da anuitet sedaj še ne plačujemo in da zato na naše osebne dohodke še ne morejo vplivati. Bo pa povečati proizvodnjo in dohodek, če hočemo, da bomo anuitete tedaj, ko jih bo treba prirediti odplačevati, lahko plačevali. Če je osnovni investicijski program, je bilo poudarjeno, v načelu v redu zastavljen, pa tega ne bi mogli v celoti trditvi za njegovo končno izvajanje. Očitki, ki jih je včasih sli-

šati, se največ nanašajo na račun nabave raznih strojev in naprav, ki jih nabavljamo, pa ostanejo dalj časa neizkoriščeni. Zato se bo treba v ta problem pred naročilom več poglobiti tako s tehnološke, kakor tudi ekonomske plati. Vodstveno-tehniški kader v obratih se premalo zanima za detajlno obdelavo investicijskega plana. Zaposleni bolj opazujejo, kako se končno izvaja investicijski plan, manj pa, kako poteka izgradnja v celoti. Prav iz tega vzroka pride tudi do pripomb zaposlenih, ki pa so pogosto upravičene. Poleg problemov, ki so bili že navedeni, je bilo rečeno, da je eden izmed vzrokov za kasnitev tudi v tem, ker predvsem domača, sicer renomirana podjetja, kasnije z dobavami opreme. Upravni odbor je ugotovil, da pri izvajanju našega investicijskega programa nastopajo določene objektivne težave, da pa so bile predvsem pri detajlnem izvajanju investicijskega programa storjene nekatere napake, ki jih moramo odpraviti. Da bi bili zaposleni o tem pravilno informirani, je prevladalo mnenje, da bi bilo prav, da bi se v eni izmed naslednjih številki »Informativnega fužinarja« objavil članek, v katerem bi bila pojasnjena tako zasnova investicijske izgradnje kakor tudi njen sedanji potek.

Kot osnova za razpravo o predlogu spremembe razmerja delitve osebnih dohodkov je služil predlog, ki ga je izoblikovala komisija osnovne organizacije ZK naše železarne. Predlog je že bil v prejšnji številki »Informativnega fužinarja« v celoti objavljen. Uvodoma je bilo povedano, da so v železarni na Jesenicah pred nedavnimi prešli na novo delitev osebnih dohodkov. Na izvršeno spremembo pa je bila že vrsta kritičnih pripomb. Osnovna pripomba se nanaša na to, zakaj se k spremembi pristopa sedaj, ko se pripravljamo na integracijo slovenskih železarn in ko bi bilo treba stremeti za tem, da se v vseh treh slovenskih železarnah poskuša uvesti enoten sistem delitve osebnih dohodkov. Vsako spreminjanje na področju delitve osebnih dohodkov, predvsem pa korenito, je težavno, če ni v redu pripravljeno, posebno še, ker naj bi sprememba pomenila tudi povečanje osebnih dohodkov. Zato je to izvedljivo samo tedaj, če so za to dani pogoji. Za povečanje osebnih dohodkov so potrebna dodatna sredstva, ki pa jih sedaj nimamo in bi jih morali šele ustvariti. Predlog komisije tako odpira več vprašanj, na katera tudi komisija ni odgovorila. Po predlogu se opuša sedanji sistem premij in prehaja na akumulativnost. Vprašanje pa je, če v podjetju akumulativnost še lahko merimo in ugotavljamo. Predlog tudi ne vsebuje zagotovila, da bi srednja vrednost obračunskih enot in global OD ostala nespremenjena, kakor tudi ne, kako bi v železarni bilo možno uvesti predlagano spremembo delitvenih razmerij. Na posamezna vprašanja je bilo pojasnjeno, da je komisija pri izoblikovanju predloga izhajala iz stališča, da je naš sedanji sistem delitve osebnih dohodkov zelo kompliciran, da bi ga bilo zato treba poenostaviti in da so v gibanju osebnih dohodkov pri nas med posameznimi meseci prevelika odstopanja. Komisija se je strinjala, da naš premijski pravilnik dopušča možnost delne difirenciacije, da pa smo se te doslej premalo posluževali, premalo posluževali pa tudi zato, ker se je premalo uporabljala od »vrha navzdol« in ker smo med seboj preveč familijarni. S tem da bi v podjetju zasledovali akumulativnost, bi po mnenju komisije lahko odpravili dosedanje kriterije premijskega pravilnika. To pa bi po njihovem bilo možno, ko bomo v železarni imeli urejeno vprašanje planskih cen. Večina diskutantov se je v razpravi izrekala za predlog, da bi za zaposlene v neposredni proizvodnji kazalo določiti večji del stalnih osebnih dohodkov, medtem ko naj bi za vodstveno-tehniški kader višina osebnih dohodkov bila še nadalje odvisna od dosežene realizacije in vrednosti obračunske enote, kar bi lahko ugodno vplivalo na povečanje proizvodnje in izboljšanje poslovanja. V razpravi, v kateri so bili izraženi nekateri pomisleki, in ki v celoti ni izžrpala vseh mnenj in stališč, je bilo zaključeno:

— strokovna služba mora pripraviti predlog o možnosti in načinu uvedbe stalne vrednosti

obračunske enote za neposredno zaposlene v proizvodnji;

— v bodoče je dosledneje, kot se je to izvajalo do sedaj, uporabljati določilo 14. člena premijskega pravilnika.

Na podlagi sprejetega zaključka je upravni odbor na naslednji seji nadaljeval razpravo o načetem predlogu spremembe razmerja delitve osebnih dohodkov. Uvodna ugotovitev je bila, da je lani kot posledica spremenjenih pogojev gospodarjenja, predvsem v sproščenem tržnem gospodarstvu v naši železarni prišlo do velikega nihanja osebnih dohodkov. Zaposleni neposredno v proizvodnji so pričeli zastavljati vprašanja, zakaj njihovi osebni dohodki ob enaki ali celo večji produktivnosti dela proti prejšnjemu letu padajo. To pa nas sili k razmišljanju, kaj bi v našem sistemu delitve osebnih dohodkov bilo treba izpopolniti, da bi osebni dohodki neposrednim proizvajalcem ostali zagotovljeni v odnosu do njihovega neposrednega učinka, prejemke strokovno vodstvenega kadra pa ob tem bolj postaviti v odvisnost od poslovnega uspeha podjetja, na katerega lahko neposredno vplivajo. S tem problemom se je sočasno ukvarjalo vodstvo naše osnovne organizacije ZK in uprave podjetja, ki sta v svojih zasnovah za rešitev prišla do podobnih predlogov in izhodišč. Razlike so le v tem, da predlog komisije posega dalje v spremembo delitvenega razmerja, medtem ko predlog uprave podjetja ta problem skuša reševati v okviru sedanjega sistema delitve, kar bi bilo znatno prej dosegljivo. Za doseg tega namena pa bi bilo treba:

— sedanji sistem delitve osebnih dohodkov spremeniti toliko, da bi se za manualne delavce ne glede na to, ali delajo neposredno v proizvodnji ali v pisarnah, določila stalna vrednost obračunske enote. Mesečno določanje vrednosti obračunske enote v odvisnosti od realizacije na zaposlenega pa bi se zadržalo za zaposlene, ki so vključeni v premijski sistem. To bi bilo potrebno zato, ker je od doseganja normativov, določenih v premijskem pravilniku, odvisen poslovni uspeh podjetja in sočasno merilo uspešnosti njihovega dela.

S takim načinom ne bi odstopili od dohodkovnega sistema, ker so osebni dohodki odvisni od poslovnega uspeha in dohodka podjetja, kar pomeni, da bi tudi še vnaprej ostala odvisnost osebnih dohodkov vseh zaposlenih od višine dosežene realizacije in dohodka. Vrednost obračunske enote bi se za neposredno zaposlene v proizvodnji in ostale manualne delavce vsako leto določila z gospodarskim načrtom, s tem da nikoli ne bi smela biti nižja od višine, ki bo odrejena. Ta predlog pa pri nizki realizaciji na zaposlenega pomeni delno preazdelitev osebnih dohodkov.

Na pomislek, da predlog ne vsebuje vseh pripomb, ki so bile izražene na prejšnji seji, je bilo rečeno, da predlog ne upošteva ocene, ali je kodeks del povsem v redu in ali so ocene delovnih mest medsebojno povsem usklajene. Pri predlogu gre za to, da naj bi določeno število zaposlenih v bodoče prejemalo večji del stalnih osebnih dohodkov, medtem ko bi bili osebni dohodki premijskih upravičencev še nadalje odvisni od doseženega poslovnega uspeha podjetja. V razpravi je bilo poudarjeno, da nas ne bi smelo motiti razmerje delitve. Če smo naše osebne dohodke prej oblikovali po stopnji 10,62 % od dosežene realizacije, je to razmerje s poslovnim planom za letošnje določeno v višini 14,10 %. Temu primerno se spremeni tudi ugotavljanje globala osebnih dohodkov. Razprava je ponovno v načelu potrdila potrebo po predloženih spremembi delitve, pravladalo pa je mnenje, da bi bilo predlog treba dopolniti še z določilom, da vrednost obračunske enote, ki bo določena, in potem, ko jo bodo dosegli tudi strokovno-vodstveni delavci ob boljšem poslovanju, ponovno raste za vse enako in da v primeru, če se ponovno doseže nižji poslovni uspeh, za manualne delavce ne more biti nižja od višine, ki bo določena z letnim planom. Upravni odbor pa je menil, da bi iz predloga morali biti razvidni tudi podatki vpliva novega delitvenega razmerja, oblikovanje ter višine osebnih dohodkov, zato je skle-nil, da je do ene izmed naslednjih sej upravne odbora predlog dopolniti s temi podatki

in napravah. Naša konkurenca iz uvoza nudi prodajo na kredit za dobo 3 do 5 let. V prihodnje lahko računamo s povečanjem plasmaja pnevmatskih strojev, saj se že opažajo znaki oživiljene investicijske potrebnosti, precejšen je tudi poudarek na raznih gradbenih delih (ceste v BiH), na drugi strani pa so nekatera naša podjetja uspela na natečajih za razne gradnje v inozemstvu.

Precej pozornosti bomo morali posvetiti skrajšanju dobavnih rokov. Dolgi dobavni termini so druga slaba točka v primerjavi z našo konkurenco iz inozemstva.

Naš razstavni prostor je bil glede zunan- njega videza preveč skromen in ne ustreza več. Kljub dobri meri okusa pri aranžiranju razstave se ne da popraviti precej slabega vtisa, ki ga nudi konstrukcija s streho in revna hišica 2x2 m. Sejem je gotovo kraj, kjer je pomembna tudi »obleka«. Po-mena razstavljalčeve firme obiskovalec ne ocenjuje samo po eksponatih, ampak je tu znaten vpliv zunanega videza razstavnega prostora, odnos do obiskovalca in podobno. Nikakor se ne navdušujemo za pretirane stroške pri ureditvi razstavnih prostorov, vendar pa moramo tudi tu čuvati ugled solidne firme.

Na koncu bi obvestili bralce, da bomo od 18. do 26. maja sodelovali na beograjskem sejmu tehnike, o čemer bomo pisali v naslednji številki Informativnega fužinarja.

H. D.

in pokazatelj, ki bodo služili kot osnova za realnejšo podlago razprave za končno oblikovanje predloga.

O predlogu delitve ostanka osebnega dohodka za marec 1968 je bil upravni odbor najprej seznanjen z doseženimi proizvodnimi rezultati in obračunom osebnih dohodkov za prvo trimesečje letošnjega leta. Čeprav je bila realizacija meseca marca v primerjavi s prejšnjim obdobjem že ugodnejša, znaša ostanek osebnih dohodkov za mesec marec po obračunu celoga prvega trimesečja samo 11 %.

Pojasnjeno je bilo, da smo ostanek osebnih dohodkov prve tri mesece letošnjega leta izplačevali iz ostanka lanskega leta na podlagi delitve, ki jo je za drugo polletje odobril delavski svet podjetja. Dodatnih sredstev za izplačilo osebnih dohodkov po obračunu ni. Če zadržimo sedanji obseg proizvodnje, obstaja možnost, da se ostanek osebnega dohodka za mesec marec na račun boljšega dela in večjega dohodka v naslednjih mesecih nekoliko poveša, vendar bi morali tako preplačilo pokriti do konca meseca junija letošnjega leta. Ob upoštevanju obsega naročil iz zasedenosti obratov in pogoja, da nadalje zadržimo meseca marca in aprila doseženi obseg proizvodnje, obstaja realna možnost, da presežek izplačila zaradi povečanja ostanka OD meseca marca kasneje nadoknadimo. Upravni odbor je v prepričanju, da bomo sedanji obseg proizvodnje, kar nam obseg zbranih naročil omogoča, še nadalje zadržali, odločil:

— ugotovljeni globalni ostanek osebnega dohodka za mesec marec 1968 se poveča za 3 %.

Na tej podlagi mora oddelek za organizacijo in študij dela izvršiti nov izračun osebnih dohodkov po obratih. Zaradi morebitnih korektur in uskladih na tej osnovi izdelan izračun ponovno pregledajo vodje obratov.

Pri materialu, ki je bil predmet razprave na zadnjem zasedanju, je upravni odbor obravnaval tudi predlog za dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Predlog je v glavnem zajemal ocenitev delovnih mest v okviru reorganiziranega komercialnega sektorja. Pri tem je bil upravni odbor seznanjen tudi z zahtevo ostalih sektorjev po uskladitvi delovnih mest. Zahteve so bile podkrepjene z utemeljitvijo, da obstajajo že sedaj med sektorji pri ocenah delovnih mest nesorazmerja, ki pa se bodo, če bo novi predlog ocen delovnih mest komercialnega sektorja osvojen, še povečala. Upravni odbor do njihovih zahtev ni mogel sprejeti končnega stališča, sklenil pa je, da jih je zaradi primerjave in ugotovitve stanja posredovati komisiji za OD pri DSP. Razprava o načetem problemu pa je opozorila, da ver-

jetno nastopajo delna odstopanja med delovnimi mesti, da pa razlike, ki se pojavljajo pri osebnih dohodkih, nastopajo največ zaradi nenakomernega doseganja premijskih normativov in s tem tudi premij. Upravni odbor se sicer zaveda, da je višina premije odvisna od števila premijskih kriterijev in da za vse ni mogoče postaviti povsem realnih normativov, vendar je zaradi ugotovitve stanja bilo narečeno analitsko planskem sektorju, da za obdobje od 1. marca 1967 do 1. marca 1968 izdela analizo gibanja premij. Analiza, ki je bila izdelana, je vsebovala podatke o poprečno možnem doseganju premij, doseganje plana realizacije in višine dejansko doseženih in izplačanih premij. Po prikazu so pri doseganju in izplačilu premij na prvem mestu kladivarna, mehanska obdelovalnica in strojni remont, na zadnjem pa, kar je glede na dosežene poslovne rezultate, povsem upravičeno, livarna. Prikaz pa po mnenju upravnega odbora ni povsem realen, ker je doseženi odstotek izplačane premije odvisen od števila premijskih kriterijev in premijskih upravičencev. Pri teoretično možnem doseganju premij so med posameznimi obrati delna odstopanja, vendar pri dejanskih izplačilih večjih odstopanj v poprečju med obrati ni. Teoretično možno doseganje premije je, kar sicer ni povsem razumljivo, najvišje v glavnem v vseh vzdrževalnih obratih. Čeprav večjih odstopanj med obrati ni, pa so bile premije ob upoštevanju poslovnih rezultatov tudi v proizvodnih obratih ponekod nekoliko visoke, v drugih pa nižje, tako da so pripombe na ta račun bile utemeljene. Upravni odbor je ob ugotovitvi, da večjih odstopanj, ki bi narekovala zahtevo po korekturi v poprečju izplačanih premij, med obrati ni bilo, zato je analizo vzel na znanje, ne da bi se odločil, da je izvršiti morebitne popravke.

Druga področja poslovanja

Upravni odbor je bil seznanjen, da sta za delovno mesto direktorja gospodarskega računskega sektorja bila opravljena dva razpisa, vendar se ni prijavil noben kandidat, ki bi izpolnjeval razpisne pogoje. Ker se tudi znotraj delovne skupnosti za zasedbo delovnega mesta ni nihče prijavil, bo treba delovno mesto zasesti z vršilecem dolžnosti. Zato je odločil:

— osvoji se predlog direktorja podjetja in za v. d. dir. GRS imenuje tov. Petra Orožna, dipl. ekonomista, sedaj zaposlenega v analitsko planskem sektorju;

— z namenom, da se zadrži kontinuirano oblikovanje kreditno finančne politike, se za občasnega sodelavca vršileca dolžnosti angažira dosedanji direktorja gospodarskega računskega sektorja. Dolžnost občasnega zunanega sodelavca bo opravljal brez odrejenega delovnega časa za zdaj do 1. aprila 1969 oziroma do predložitve zaključnega računa za letošnje leto in druge ponovitve razpisa za dokončno postavitev direktorja GRS.

— Za primopredajo funkcije med dosedanjim direktorjem gospodarskega računskega sektorja in novo imenovanim vršilecem dolžnosti se imenuje komisija v sestavi Vasilij Terseglav, Janez Žnidar in Dušan Miler. Komisija mora delo zaključiti do 15. aprila 1968.

Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja je bilo odločeno:

— Od tov. Maksa Kerblerja je v smislu sklenjene pogodbe o strokovnem izobraževanju, zahtevati da povrne polovico do sedaj nastalih stroškov, ki odpadejo na enega slušatelja poklicne šole odd. za odrasle. Znesek mora vrniti v 12 mesečnih obrokih.

— Učencu 3. razreda MIS Štefanu Večku se od pričetka drugega polletja šolskega leta 1967/68 dalje odobri izplačilo štipendije. Zaradi enotnosti obravnave morebitnih nadaljnjih primerov se s tem v zvezi sklene:

»Učenci MIS in dijaki srednjih šol, ki ne izpolnijo pogojev za vpis v naslednji razred oziroma razreda, ki so ga obiskovali, niso uspešno končali, izgubijo pravico do nadaljnjega izplačila štipendije. Štipendija se jim obnovi, če v naslednjem višjem razredu, potem ko za vpis izpolnijo pogoje, uspešno končajo prvo polletje. Šteje se, da so učenci uspešno končali prvo polletje, če so iz vseh predmetov pozitivno ocenjeni.«

— V železarni zaposlenemu inž. Petru Delaku se v smislu čl. 31 pravilnika o izdatkih za potne in druge stroške, ki se priznavajo med

materialne stroške, odobri dodatek za ločeno življenje v znesku 10.000 S dinarjev. Dodatek se mu izplačuje od 1. aprila 1968 dalje vse do časa, ko bo za to izpolnjeval pogoje.

— Odklonjen je bil predlog, da bi naša železarna Feliks Kavčiču in podjetju »Transjug« Rijeka povrnila znesek, za katerega je bilo zaradi carinskega prekrška kaznovano podjetje in prosilec osebno.

— Na predlog kadrovskega oddelka je bila slušatelj VTS v Mariboru Alumu Johnu za čas, ko se bo nahajal v naši železarni na obvezni počitniški praksi, za opravljeno delo odobrena nagrada v višini 30.000 S dinarjev mesečno.

— Zaradi povečanega obsega naročil v livarni se je v PDJ zaposlenima Petru Ošlovniku in Aleksandru Rističu odobrilo, da lahko v popoldanskem času delata na delovnih mestih livarjev. Delo v popoldanskem času se obema obračuna po ceniku del z 10 % za popoldansko delo brez dodatka za nadurno delo.

— Ugodeno je bilo prošnji v železarni zaposlenega Alojza Kobolda in se ga za njegovega sina Draga oprostilo vračila štipendije, ki jo je kot naš štipendist prejemal za čas šolanja na TSS met. odd. v Ljubljani.

— Pritožba, ki jo je v zvezi z razvrstitvijo v grupo del naslovil na upravni odbor v gradbenem remontu zaposleni Martin Prošt, je bila na podlagi zbranih podatkov in ugotovitve, da ni utemeljena, odklonjena.

— Sklep, sprejet na eni izmed prejšnjih sej v zvezi s podaljšanjem pogodbe o štipendiji Fridi Stern in Amaliji Lenart, se dopolni tako, da se obema ne podaljša pogodba o štipendiji, temveč za dobo 6 mesecev od 1. aprila 1968 do 30. septembra 1968 odobri samo brezobrestni kredit.

— Odobreno je bilo, da se bo mednarodne konference o avtomatizaciji v valjarnah kot predstavnik naše železarne udeležil inž. Jože Žunec. Čas odsotnosti in število za potovanje in udeležbo na konferenci potrebnih dnevnic bo določeno naknadno.

Na predlog tehniškega sektorja je bilo inž. Mitji Šipku odobreno 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo. Razen potnih stroškov bremenijo našo železarno tudi prispevek za udeležbo na konferenci o defektoskopiji v znesku 40 DM.

Na predlog komercialnega sektorja se je Antonu Potočniku odobrilo 5-dnevno službeno potovanje v Romunijo.

Ugodeno je bilo predlogu TO sindikata in trem članom njihovega upravnega odbora odobreno 4-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško z uporabo osebnega avtomobila. Na Češkoslovaškem se bodo dogovarjali o možnostih in pogojih zamenjave letovanja v letošnji sezoni in drugih zadevah s področja dela sindikatov.

Smučarskemu klubu »Fužinar« je bil za izvedbo »Koroškega veleslaloma« odobren 1-kratni prispevek v znesku 75.000 S dinarjev.

Na prošnjo stanovančev vrstnih hiš na Čevlju št. 57, 59 in 61 a, je bilo odobreno, da se jim lahko izda soglasje, da smejo za svoje potrebe uporabljati zemljišče na parceli št. 1113 in 1117 v k. o. Čevljeh. Zemljišče lahko uporabljajo samo za ureditev cvetličnih nasadov in na odsekih brežin z nasadi utrditi teren, vendar vse samo v skladu z zahtevami urbanističnega biroja.

Na upravni odbor je pričelo prihajati čedalje več prošelj za prodajo razne stare zidne opeke in ostalega gradbenega materiala. V smislu že sprejete odločitve, da je maloprodaja v železarni ukinjena, je moral upravni odbor vse prošnje odkloniti s pristavkom, da tudi morebitnim nadaljnjim prošnjam ne bo mogoče ugoditi.

Poleg tega je upravni odbor obravnaval še ostale vloge in prošnje, ki so prispele na njegov naslov za odobritev finančne pomoči, izredno plačanega in neplačanega dopusta. Do vseh vlog je upravni odbor sprejel ustrezno odločitev, o kateri pa so bili prosilci osebno pismeno obveščeni.

-et

Novo in staro

Učiti se tujega jezika s pomočjo slovnice in učbenika je isto kot učiti se boks po anatomskem atlasu.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

POSVETOVANJE O ŽARJENJU JEKLA ZA CEMENTACIJO EC 80

V predelavi in obdelavi kovin se stremi po čimvečji avtomatizaciji. Pri taki avtomatizirani proizvodnji in obdelavi je zelo važna obdelovalnost. V splošnem je obdelovalnost boljša pri jeklu, ki ima grobo zrno. Čim bolj je avtomatizirana mehanska obdelava, tem večji je pomen stroškov obdelave. Ukrepi in zahteve po znižanju teh stroškov pa niso vedno v soglasju z normalno toplotno obdelavo. Včasih je težko usklajati zahteve mehanske obdelave z zahtevami toplotne obdelave za čimboljše mehanske lastnosti izdelkov.

Tako se primeri, da pri končni toplotni obdelavi želimo fino zrno za doseganje dobrih lastnosti izdelkov, nasprotno pa se pri mehanski obdelavi daje prednost grobem zrnu, ker se s tem poveča obstojnost obdelovalnega orodja in poveča produktivnost.

Poraba jekla za cementacijo EC 80 je velika, posebno v motorni industriji. Cementirane izdelke večinoma kalijo direktno po naogljčenju. Tako jeklo pri teh postopkih ne sme biti nagnjeno k tvorbi grobega zrna, ker se mu s tem poslabšajo mehanske lastnosti. Za dobre mehanske lastnosti izdelkov moramo zagotoviti v mikrostrukturi fino zrno.

Za boljšo obdelovalnost želi naročnik kupiti jeklo, ki ima v dobavljenem stanju grobo zrno, pri končni toplotni obdelavi pa želi pri istem jeklu zagotoviti fino zrno.

Valjano jeklo ima večkrat feritno-perlitno strukturo, trakasto razporejeno v smeri valjanja, kakršno kaže slika 1 za EC 80 v surovem valjanem stanju. Tako jeklo ima drobno avstenitno zrno, kakršnega prikazuje slika 2.

Trakavost strukture neugodno vpliva na mehansko obdelavo, zato jo skušamo odpraviti, včasih pa naročniki to še posebej zahtevajo v prevzemnih pogojih.

Nemški predpisi poleg strukture predpisujejo tudi trdoto. Za jekla EC 80 je ta:

- v mehko žarjenem stanju maksimalno 207 HB,
- v toplotno obdelanem na določeno trdnost (\approx BF) 156 do 207 HB in
- v toplotno obdelanem na feritno-perlitno strukturo (\approx BG) 140 do 187 HB.

Feritno-perlitno strukturo z oznako \approx BF dosežemo, če jeklo žarimo približno eno uro pri višjih temperaturah (900 do 1200°C) in ga ohlajamo tako, da dosežemo predpisano trdoto. Čim počasnejše je ohlajanje, tem mehkejša je jeklo. Pri počasnem ohlajanju nastane tudi močno trakava struktura. Temu se izognemo tako, da jeklo z visoke temperature ohladimo čim hitreje do določene temperature (za EC 80 je ta približno 620 do 630°C) in ga na tej temperaturi izotermno držimo določen čas, nato pa ga ohladimo na zraku. Po takem postopku dobimo v odvisnosti od temperature visokega žarjenja bolj ali manj grobozrnato feritno-perlitno strukturo brez trakov. Tako strukturo kaže slika 3, pripadajoče avstenitno zrno pa slika 4.

Pri debelejših izdelkih nad 90 mm dosežemo pri tem jeklu ugodno strukturo brez trakov in pravilno trdoto tudi z ohlajanjem

na zraku, če temperatura ni previsoka. Posebej je treba pri tem paziti, da je ohlajanje dovolj hitro in enakomerno.

Jeklo moramo držati na temperaturi visokega žarjenja vsaj eno uro, z višino temperature pa reguliramo želeno velikost zrna.

Trdota jekla je odvisna od načina in hitrosti ohlajanja. Najugodnejše je že omejeno izotermno žarjenje.

Pri pravilno izbranem postopku lahko obenem dosežemo grobo zrno za dobro obdelovalnost, odpravimo trakavost in zagotovimo zahtevano trdoto.

Pri grobozrnatem jeklu dosežemo zahtevano grobo zrno z žarjenjem že pri nižjih temperaturah; pri finozrnatem jeklu pa dosežemo to grobo zrno šele pri zelo visokih temperaturah. Pri obeh skupinah jekel EC 80 se doseže enako grobo zrno pri temperaturi okoli 1100°C. To grobo zrno (sliki 3 in 4) pa se s končno toplotno obdelavo skoraj

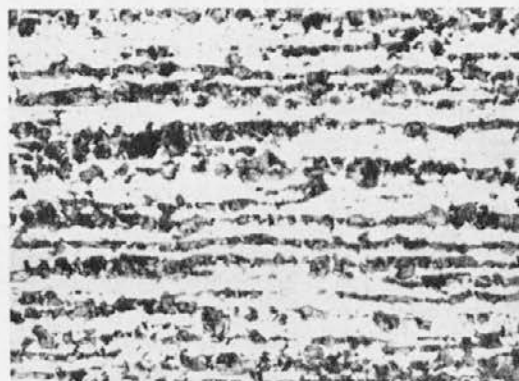
popolnoma popravi, posebno pri finozrnatih šaržah. (Glej sliki 5 in 6!)

Če hočemo v končno obdelanem stanju doseči pri izdelku najboljše mehanske lastnosti, ga smemo po valjanju ali kovanju žariti na grobo zrno za boljšo obdelovalnost. Po pravilni cementaciji in pravilnem kaljenju izdelkov lahko pričakujemo zopet fino zrno, če smo izbrali jeklo, ki je po naravi finozrnato. (Primerjaj slike 1 — 6!)

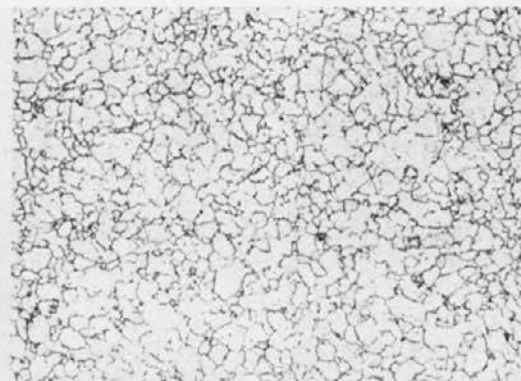
Previsoke temperature in dolgi časi povzročajo pri masovnem žarjenju velike težave, ker se jeklo močno razogljči in zaskaji. Pri takem postopku toplotne obdelave je težko dosežati predpisane tolerance debelin.

Za raziskavo žarjenja na feritno-perlitno strukturo pri EC 80 so bili v laboratoriju narejeni sistematični poskusi na 10 šaržah. Ugotovljena je odvisnost trdote, strukture, velikosti zrna in trakavosti od temperature, časa in načina ohlajanja.

Za uvedbo dogovorjenega postopka v obratu pa so na probah debeline 58 do 100 mm narejeni poskusi ohlajanja na zraku iz

feritno-perlitno zrno slika 1

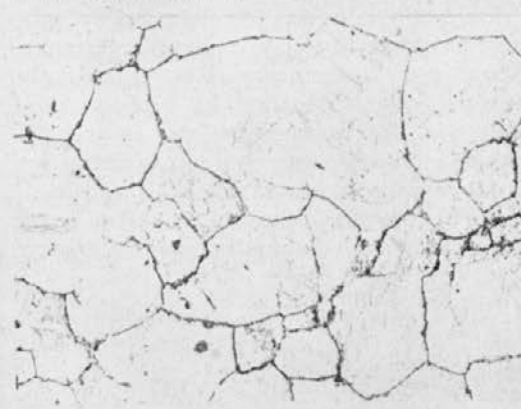

avstenitno zrno slika 2

Valjano jeklo s trakasto strukturo

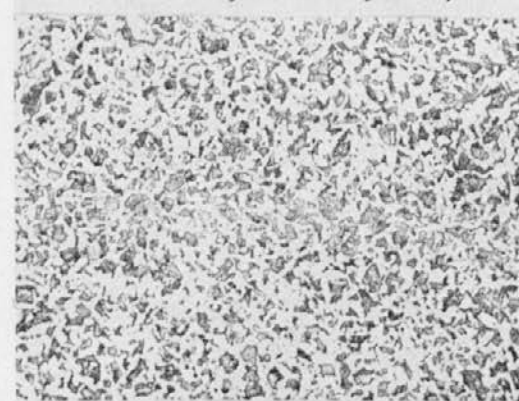

feritno-perlitno zrno slika 3

avstenitno zrno slika 4

Grobozrnato jeklo žarjeno po izotermnem postopku 1200°C/630°C

feritno-perlitno zrno slika 5

avstenitno zrno slika 6

Normalizirano jeklo, ki je bilo predhodno žarjeno na grobozrno

0,1mm

temperatur 900 do 950° C v obratni kalilnici in laboratorijski kalilnici. Rezultati so popolnoma zadovoljivi. Tako lahko za EC 80 zadovoljimo vse naročnike, ki ne bi posebej zahtevali grobega zrna.

O uvajanju tega postopka toplotne obdelave na feritno-perlitno strukturo pri jeklu EC 80 je bilo dne 29. marca 1968 posvetovanje, kjer je bilo ugotovljeno naslednje:

- zaradi škajanja se moramo pri tem postopku omejiti na nižje temperature;
- da bi omejili trakavost, pride v poštev ohlajanje na zraku. Da ne prekoračimo predpisane trdote, se sme na zraku ohlajati samo debelejša kosa;

- ne moremo sprejemati naročil za grobo zrno v dobavljenem (žarjenem) stanju;
- z lastnimi preizkusi moramo ugotoviti vpliv trakave strukture na obdelovalnost;

- ta postopek je treba preizkusiti tudi za ostala legirana jekla za cementacijo.

Inž. Franc Černe
Inž. Alenka Rodič

OSVAJANJE JEKEL ZA VIJAKE

V naši železarni že dalj časa preiskujemo vpliv različnih faktorjev na sposobnost jekla za hladno preoblikovanje, in sicer pri jeklih za vijake (Cq 22, Cq 45 in 41 Cr-4).

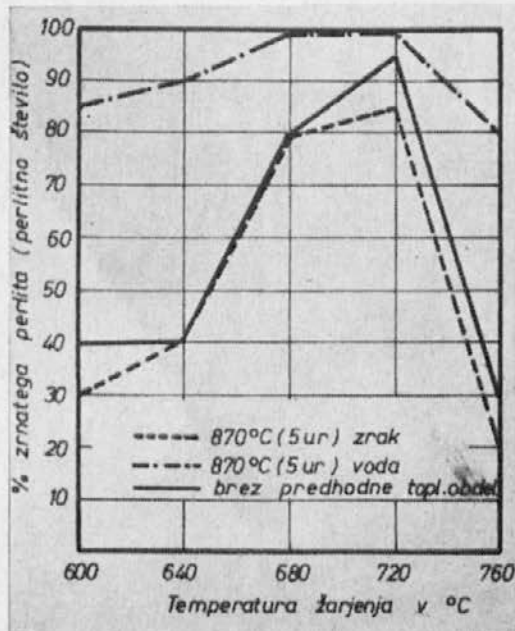
Dne 10. aprila 1968 je bilo strokovno posvetovanje o rezultatih te preiskave.

V naslednjem podajamo le kratko informacijo o tej raziskavi in glavne zaključke posvetovanja.

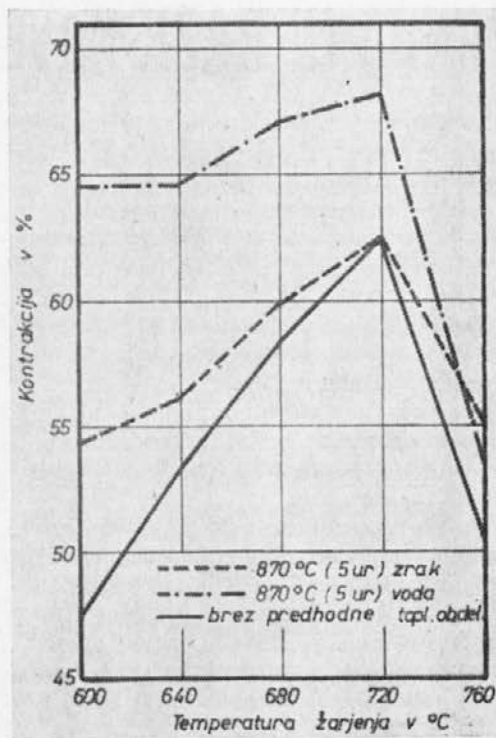
Jekla za vijake običajno izdelujejo v SM in elektro obločnih pečeh. Poleg teh dveh postopkov se v zadnjem času čedalje več uporabljajo specialni konvertorski postopki.

Pri jeklih za vijake je zelo važna sposobnost za preoblikovanje v hladnem stanju. Slaba preoblikovalnost se dostikrat pokaže šele pri končni predelavi, ko dobimo na vijakih razpoke. Sposobnost jekla za preoblikovanje običajno preizkušamo s krčenjem (gnetenjem) v hladnem stanju.

Na hladno preoblikovalnost vpliva poleg kemijske sestave še vrsta drugih faktorjev,

Slika 1 — vpliv temperature žarjenja na odstotek krogličnega perlita pri različni predhodni toplotni obdelavi jekla Cq 45

Slika 2 — vpliv temperature žarjenja na kontrakcijo pri različni predhodni toplotni obdelavi jekla Cq 45

kot so površina valjancev, vsebnost neželeznih spremljajočih elementov v sestavi jekla, pogoji dezoksidacije jekla, pogoji litja ingotov, ogrevanje ingotov za valjanje, struktura jekla in še mnogo drugih.

V praksi si pri ocenjevanju sposobnosti jekla za hladno preoblikovanje pomagamo s preizkušanjem kontrakcije in preiskavo strukture. Pri raztržnem preizkusu je kontrakcija najbolj objektivni pokazatelj sposobnosti jekla za hladno preoblikovanje. Preoblikovalnost je običajno dobra pri veliki in slaba pri majhni kontrakciji. Predelovalna industrija želi kontrakcijo 55—60 %, kar pa v praksi ni možno enakomerno dosežati. Zahtevano kontrakcijo dosežemo v primeru, ko je perlit pretežno v zrnati obliki. Odvisnost sposobnosti jekla za hladno preoblikovanje od kontrakcije ni popolnoma sigurna. Trakasta struktura v jeklu zelo slabo vpliva na preoblikovalnost v hladnem stanju, ni pa nujno, da jeklo s trakasto strukturo pokaže slabo kontrakcijo.

Preiskava strukture nudi veliko pomoč pri ocenjevanju sposobnosti jekla za hladno preoblikovanje. Pri jeklih, ki so namenjena za preoblikovanje v hladnem, je zelo važna razporeditev in oblika perlitnih zrn, pri čemer preoblikovalnost zelo poslabšajo veliki otoki lamel in trakasta struktura.

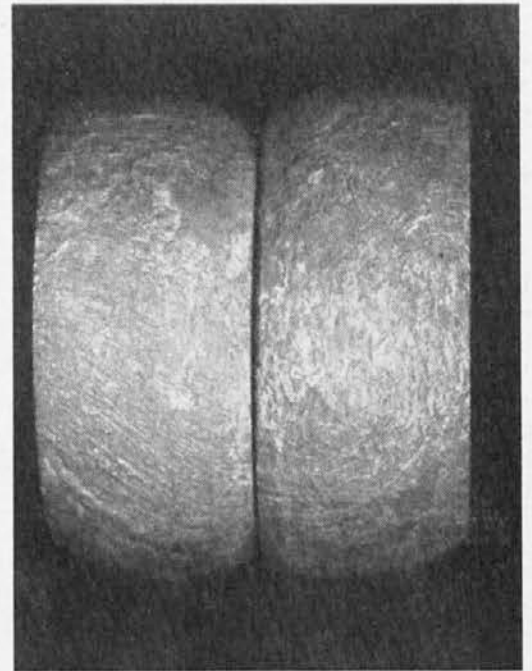
Kontrakcija in struktura sta v tesni medsebojni odvisnosti. Pri visoki vsebnosti zrnatega perlita v jeklu dobimo tudi velike kontrakcije.

Naša naloga je bila torej odpraviti trakasto strukturo z ustrežno normalizacijo, s pravilno temperaturo žarjenja pretvoriti lamelarni perlit v zrnatega in s tem izboljšati sposobnost jekla za preoblikovanje v hladnem stanju. Preiskava je pokazala, da s pravilno toplotno obdelavo lahko bistveno izboljšamo sposobnost jekla za hladno preoblikovanje. S pravilno temperaturo in s pravilnimi časi držanja na temperaturi normalizacije lahko skoraj popolnoma odstranimo trakasto strukturo. Z zadosti dol-

gimi časi žarjenja na temperaturah 680—720° C pretvorimo skoraj ves perlit v zrnato obliko.

V diagramih na sliki 1 in 2 je podan vpliv temperature žarjenja na vsebnost zrnatega perlita in vpliv temperature žarjenja na kontrakcijo pri jeklu Cq 45 (pri različni predhodni toplotni obdelavi).

Iz diagramov vidimo, da dobimo najugodnejše vsebnosti zrnatega perlita pri temperaturah žarjenja 700—720° C in da je

Slika 3 — krčilni probi

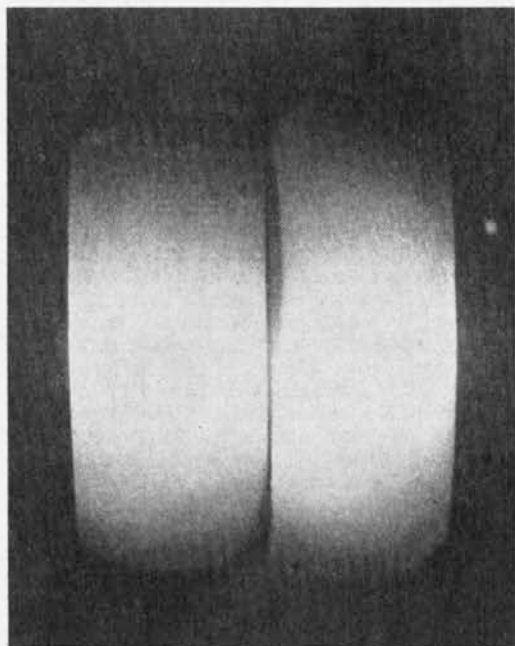
tudi vrednost kontrakcije pri teh temperaturah najvišja.

Tako toplotno obdelane vzorce (normalizirane in žarjene) smo krčili v hladnem stanju. Večina vzorcev je zdržala krčenje na 1/3 višine (slika 3). Razpokali so le vzorci, ki so imeli površinske napake že pred krčenjem (slika 4).

Vidimo torej, da je poleg toplotne obdelave brezhibna površina valjancev prvi pogoj za dobro preoblikovalnost v hladnem stanju. Vzorce, ki so imeli na površini napake (kot na sliki 4), smo pred krčenjem

Slika 4 — slabi krčilni probi, ki sta popokali zaradi slabe površine

Slika 5 — postruženi krčilni probi, ki nista popokali

postružili (2 mm na premer) in jih hladno krčili. Vzorci so nato zdržali krčenje (slika 5).

Za dobro preoblikovalnost še ni dovolj, če jeklo kvalitetno izdelamo, ampak je potrebno ingote izvaljati brez kakršnihkoli površinskih napak in nato pravilno toplotno obdelati.

Raziskava je pokazala rešitev tehničnih problemov. Predvsem predelava tega jekla je zelo zahtevna. Težave pri predelavi, doseganje dobrega izkoristka in zdrave površine valjancev predstavljajo danes v naši železarni še prav poseben problem zaradi majhne velikosti ingotov za valjanje. Ko bo zgrajena težka bločna proga, bo problematika precej drugačna. Upoštevajoč te težave, se bomo lahko le na osnovi ekonomskega izračuna odločili za proizvodnjo jekel za vijake. Konkurenca je velika in pri tem lahko dodatne težave objektivnega značaja odločilno vplivajo.

Milan Pavič

TEČAJ ZA PNEVMATSKO ORODJE

Na željo posameznih večjih gradbenih in rudarskih podjetij iz Jugoslavije smo organizirali od 22. do 27. aprila t. l. tečaj za vzdrževanje pnevmatskega orodja in monoblok svedrov ter spoznavanje z našimi novimi izdelki za rudarstvo in gradbeništvo.

Tega tečaja se je udeležilo 17 predstavnikov iz različnih krajev Jugoslavije, iz Skopja, Beograda, Splita, Zagreba, Sarajeva, Idrije in drugod. Kvalifikacijski sestav udeležencev je bil dokaj različen. Od mojstrov do tehnikov in inženirjev rudarske, gradbene in strojne stroke.

Prvi dan smo jih po ogledu naše železarne, študijske knjižnice, muzeja in DTK seznanili z zgodovino in razvojem našega podjetja.

Naslednje dni smo predavanja, ki so jih imeli naši sodelavci inž. Andro Bertapelle, inž. Ivan Zupan, Štefan Ott in drugi, povezali s praktičnim delom — montažo in demontažo kladiv RK-21, RRRK-30 in ostalega pnevmatskega orodja ter s pravilnim

brušenjem monoblok svedrov v naših delavnicah.

Vsa predavanja so poudarjala ekonomiko pravilne izbire, uporabe in vzdrževanja pnevmatskega orodja kot tudi pripadajočega pribora.

Ob tej priložnosti smo udeležence seminarja seznanili tudi z našimi novimi izdelki, namenjenimi za rudarstvo in gradbeništvo. RGVN (globinska vrtalna naprava), RK-28 z retro podporno nogo (pnevmatsko vrtalno kladivo za hitro napredovanje), RK-17 (lažje pnevmatsko vrtalno kladivo), RAM (avtomatična mazalka), RGK in RČK-štoker (kladiva za obdelavo kamna), s pilotnimi monoblok svedri in sidrnimi vijaki.

V petek 26. aprila smo jih peljali v Mežico, kjer smo jim na našem delovišču v rudniku praktično demonstrirali naše novo pnevmatsko vrtalno kladivo RK-28 in jim

pokazali, kako praktično preizkušamo vse naše prototipne izdelke in monoblok svedre, preden jih plasiramo na tržišču.

V soboto jim je inž. Bertapelle predaval o prednosti sidranja z našimi sidrnimi vijaki in v kakšne namene se lahko ti uporabijo.

Po končanem predavanju smo jih seznanili z našimi kupoprodajnimi pogoji.

Vsi udeleženci seminarja so pokazali dokajšen interes za vse naše izdelke, predvsem pa za kladiva RK-28 in RRRK-30 ter za pilotne monoblok svedre in sidrne vijake.

Naša pnevmatska vrtalna kladiva RK-18 in RK-21, ki jih sedaj uporabljajo v glavnem vsa gradbena in rudarska podjetja v Jugoslaviji, predstavljajo pojem kvalitete, zato posvetimo tudi vso pozornost kvaliteti naših novih izdelkov, da si ustvarjenega renomeja ne bomo pokvarili.

Peter Šetina

KULTURNA KRONIKA

Osrednja aprilska kulturna prireditev na Ravnah je bila brez dvoma razstava čeških likovnikov v študijski knjižnici ter priprava naše razstave za Ždar.

Da je ždarska Visočina zatočišče slikarjev, o tem smo brali že takrat, ko smo prvič predstavili to mesto našim bralcem. Globlje v zavest pa nam to ni prodrlo, dokler nas ni presenetilo vabilo na razstavo, ki je navajalo kar dvanajst (12) imen slikarjev in kiparjev, od tega kar sedem akademskih.

»Visočina je dala češkemu narodu in svetu nekaj velikih umetnikov, kot so skladatelj Bogoslav Martinu, kipar Jan Sturza, narodni umetnik Makovski in slikar Antonin Slaviček,« je v svojem pozdravnem govoru dejal Josef Rouš, inšpektor za kulturo okraja Ždar na otvoritvi razstave. Iz njegovih besed povzemamo, da so iz te tradicije zrastle in še rastejo novi umetniki. Da gre za pravo umetnost, nam potrjujejo na-

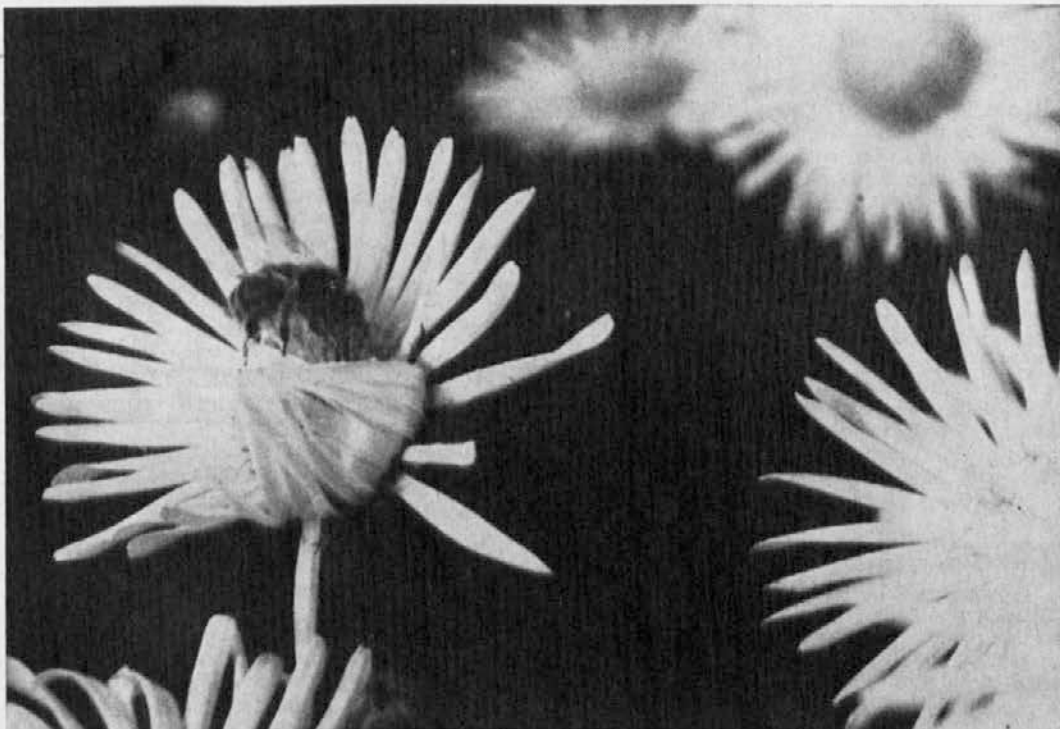
slednji podatki o nekaterih slikarjih, ki so med drugimi razstavljali na Ravnah:

— akademski slikar Jan Blažek je dobitnik prve nagrade za umetnost na Češko-slovaškem,

— akademski slikar Zdenek Novotny je predsednik zveze likovnih umetnikov na Visočini,

— akademska slikarja Hanych in Kosinka sta razstavljala že v Italiji, Franciji in drugod.

Ravenska razstava je dala dober pregled njihove ustvarjalnosti, saj so dela za to priložnost izbrali umetniki sami. In ko smo si razstavo v miru ogledali, smo videli skozi različne oči in temperamente doživeto in prikazano isto češko pokrajino, videli smo sožitje raznih slikarskih stilov in tehnik, od realizma do kubizma, videli smo popolno in manj popolno, toda v vsakem primeru izredno solidno izdelane podobe in doživeli resničnost besed, ki jih je iz-

Obisk

Foto: M. Ugovšek

rekel Leopold Suhodolčan, vodja likovnega salona, da namreč prav zblizanja na kulturnem področju najbolj utrjujejo prijateljstvo med narodi. In ker je na obeh straneh prevladala želja po nadaljnjih takih stikih, lahko upamo, da ta razstava ni bila obenem tudi zadnja.

Nekoliko nenavadno je sicer bilo videti ob slikah in skulpturah še fotografije in steklarske izdelke, toda Čehi so hoteli pač pokazati, kako raznoliko je njihovo ustvarjanje, morda pa še nakazati možnosti za izključno fotografske oziroma steklarske razstave pri nas.

Kakor bi preprosto občinstvo gotovo najbolj uživalo ob veselih barvah in modernih oblikah vaz, pladnjev, svečnikov in fantazijskih figur iz češkega stekla, tako se nam je vendarle zdelo, da te stvari bolj sodijo v umetno obrt kot v umetnost. Zato pa je edini fotograf, ki je poslal svoja dela na Ravne, ugodno presenetil.

V tej rubriki smo ob razstavi naših fotoamaterjev že zapisali, da mi ostajamo pri fotografiji v mejah realističnega dokumenta, katerega največja odlika sta ostrina in dober izrez motivov. Če se naši fotografi pogovarjajo o svojem delu, se menijo o razvijalcih, fiksirjih, filmih in papirju — torej o izrazito obrtniški plati fotografije, skoraj nikoli pa o idejah, o grafičnih možnostih podajanja motivov, o osebnem stilu — skratka: o umetniški plati fotografije. Tu je osnovni nesporazum o tem, kaj naj bi bila umetniška fotografija in kaj ne, in tu nam je Čeh pokazal (kar je sicer vsakdo že davno lahko videl tudi v katalogih s fotografskih razstav), kaj danes sodi na področje umetniške fotografije.

Seveda smo (toda šele potem, ko smo te fotografije videli) začeli izločati in prebirati dela naših domačih fotografov dovolj energično, da je šlo na Češko zares nekaj

najboljših stvari. Kajti češka razstava je bila pri nas od 18. do 25. aprila, našo pa so odprli v Ždaru že 28. aprila. In kaj imamo pokazati mi?

Na kratko: ne bo nas treba biti sram, čeprav bomo poleg šestih fotografij pokazali le dela treh slikarjev — Franca Boštjana, Gustava Gnamuša in Darinka Plevnika.

Boštjana poznamo, vendar se zdi, da premalo ali da ga vsaj premalo cenimo. Delno je tega slikar tudi sam kriv. V veliki ustvarjalni vnemi namreč zaradi kvantitete kvaliteta njegovih del včasih precej oscilira. Toda Boštjan še ni zaključil svojega razvoja in se še vedno vzpenja. V Ždaru bo razstavljal najnovejše stvari — imenitne realistične pokrajine v olju in pastelu ter nekaj risb koroške kmečke arhitekture.

Akademski slikar Gnamuš iz Mežice, ki poučuje na prevajški osnovni šoli, ustvarja izrazito moderno — grafike, olja, akvarele. Je pravo nasprotje Boštjanu v svojem razumskem abstrahiranju oblik, dokler se mu ne izlušči jedro in se na papirju pokrijeja ideja in predmet. Izpričuje nedvomno kvaliteto, ni pa se še ustalil v izrazu in tehniki.

Plevnik razstavlja le tri dela, zato pa so ta toliko bolj dognana. Človeku je le žal, da njegov talent ne premore vsaj kanček Boštjanove energije in vitalnosti. V samosvojem stilu — »liričnem« bi bila najboljša oznaka zanj — bi mogel ustvariti trajne stvari, tako pa ostaja pri fragmentih — Grajsko okno, Stara ulica, Forma viva, ki izpričujejo slikarjevo prefinjenost in globino.

Z Boštjanovo epiko, Plevnikovo liriko in Gnamuševim modernim eksperimentom smo se torej predstavili Ždaru in verjame mo, da smo se Čehom s tem dostojno odolžili.

n. r.

ŠPORTNE VESTI

STRELJANJE

Strokovni odbor za strelski šport pri občinski zvezi za telesno kulturo na Ravnah je organiziral 30. marca občinsko prvenstvo za »zlato puščico«. Na to tekmovanje se je iz obeh družin v občini plasiralo 12 tekmovalcev.

Občinski prvak je postal Evgen Korinšek s 518 krogi pred Hrovatičem 501 krogom in Zatlertjem 498 krogov. Vsi trije so iz strelske družine »Knez Pepi« Ravne.

Evgen Korinšek bo zastopal barve naše občine na republiškem prvenstvu v Ljubljani, ki bo 5. maja. Želimo mu dober pogled.

Ravno tako je bilo 20. aprila občinsko prvenstvo za ekipe in posameznike. Tekmovanja sta se udeležili SD »TON« Mežica in pa SD »Knez Pepi« Ravne.

Prvo mesto je zasedla SD Knez Pepi I, drugo SD Knez Pepi II, tretje pionirji te družine, četrto SD Ton iz Mežice. Med posamezniki je zmagal Korinšek s 172 krogi, med mladinci Homan s 134 krogi, med pionirji pa Ketež s 139 krogi, vsi SD Knez Pepi.

-ervi-

V DOLGIH HLAČAH IN KRILIH

Strokovni odbor za odbojko pri ObZTK je v aprilu organiziral na Ravnah ekipno prvenstvo v odbojki za pionirske ekipe.

Pri pionirjih je nastopilo kar 6 ekip, pri pionirkah pa 4 ekipe iz Črne, Prevalj in Raven. Škoda, da Mežičani, kjer ima odbojka prav gotovo veliko večjo tradicijo kot na Prevaljah, na to prvenstvo niso prišli. Hvale vredna je

udeležba s prevajške šole z dvema moškima in dvema ženskima ekipama.

Tekmovanje je potekalo v redu, nekaj pa prav gotovo moti. Videli smo igrati tudi take z dolgimi hlačami in eno deklino s krilom (kako so kaj oblečeni pri šolski telovadbi?) Menimo, da bi tu morali telesnovzgojni delavci na šolah le opraviti svoje in ekipe tudi na tekmovanju kontrolirati. Na žalost so v takih rekvizitih igrali učenci tiste šole, kjer so telesnovzgojni učitelji najbolj zastopani.

Občinska ekipna prvak sta postali ekipe OŠ Prevalje pri pionirkah in IC Ravne pri pionirjih. Obema ekipama in vsem ostalim, ki so nastopili, iskreno čestitamo.

-ate-

PLAVALCI PRED LETNO SEZONO

Zimska republiška prvenstva za letošnje leto so bila za plavalce PK Fužinarja uspešna. Člansko prvenstvo je bilo v Kranju, kjer so plavalci zbrali več točk kot lani na Ravnah. Ekipna uvrstitve je res za eno mesto nižja, to je 5. mesto za kranjskim Triglavom, Ilirijo Ljubljana, Rudarjem iz Trbovelj in PK Ljubljano. Konkurenca je bila neprimerno večja na letošnjem prvenstvu in zbir točk ekipe nam kaže napredek. Žal pa se ni nihče od boljših plavalcev Fužinarja uvrstil na prva 3 mesta. Na zimskih prvenstvih se plavajo krajše proge, in to je tudi razlog, da se naši plavalci še ne morejo uvrstiti med prve tri, dosegali pa so že 4. mesta.

Zimsko pionirsko republiško prvenstvo je bilo 7. aprila 1968 na Ravnah. Po daljših razpravah izvršnega odbora Plavalne zveze Slovenije je končno le bil sprejet sklep, da je to tekmovanje na Ravnah. Pokroviteljstvo nad tekmovanjem je prevzel občinski komite ZMS, občinska zveza za telesno kulturo pa je podarila dva pokala. Tekmovanja se je udeležilo okrog 150 tekmovalcev iz 8 klubov. Tudi to prvenstvo je bilo ekipno in posamezno. Plavalci Fužinarja niso mogli ubraniti naslova republiškega prvaka pri mlajših pionirjih in so zasedli šele 3. mesto. Pri starejših pionirjih pa so obdržali 2. mesto. V disciplini 50 m delfin mlajše pionirke je osvojila naslov republiške prvakinje Majda Jehart z 0:41,2. Na 100 m delfin starejše pionirke pa je s časom 1:31,9 osvojila republiški naslov Anka Bajc. Na tem tekmovanju je vrsta mladih tekmovalcev dosegla visoke uvrstitve, in to predvsem plavalci plavalne šole, ki dela v okviru ŠD Fužinar. Na 50 m hrbtno so se Zoran Golob, Dušan Bevc, Bojan Erzeničnik in Miran Balant uvrstili od 3. do 6. mesta med 14 nastopajočimi. Na 100 m prsno je Vida Paradiž zasedla 2. mesto, Franjo Jež je zasedel 2. mesto na 50 m delfin, prav tako Vlado Zavec na 100 m delfin med starejšimi pionirji. Razveseljivo je, da so plavalci Fužinarja ravno v tej najtežji disciplini zelo močni, pri prsnem slogu pa so vrzeli. Ker je ta stil plavanja možno zelo hitro obvladati, bo ta slabost do letnih tekmovanj verjetno že delno odpravljena.

Zmagovalec v obeh starostnih skupinah je bil kranjski Triglav, ki je najmočnejši plavalni kolektiv v Sloveniji. Ta klub je zelo hitro prebrodil krizo z načrtnim delom štirih trenerjev in 6-urno uporabo zimskega bazena na dan. Domači plavalci pa imajo sedaj 3 trenerje in 1,5 ure uporabe zimskega bazena na dan.

Kaj je vzrok letošnji slabši uvrstitvi? Prav gotovo menjava generacije in navidez tudi premajhna skrb za naraščaj. Klub ima sedaj vrsto zelo izenačenih plavalcev v vseh disciplinah, kar v preteklosti ni bil primer. Ravno ti plavalci pa se bodo zelo hitro uvrstili v prvo ekipo in tudi segali po najvišjih naslovih.

Ob hitrem pregledu lestvic SRS in jugoslovanskih tablic za leto 1967 ima Brane Breznikar najvišje uvrstitve. V disciplini 200 m mešano je s časom 2:38,9 na 9. mestu v državi, na 400 m mešano pa s časom 5:35,0 na 10. mestu. V disciplini 200 m delfin ga čas 2:38,3 uvršča na 10. mesto, v Jugoslovanskih tablicah pa žal ni upoštevan za to disciplino.

Tu je tudi uradno priznani republiški rekord Majde Jehart na 100 m delfin za mlajše pionirke. Prav gotovo pa bo ta plavalka svoj rekord še letos močno izboljšala. V slovenskih tablicah je neprimerno več plavalcev Fužinarja kot v letu 1966. Že to kaže na napredek plavalnega kluba.

Vsi ti rezultati nedvomno kažejo, da se plavalci marljivo pripravljajo na tekmovanje v letni sezoni. Treninji potekajo po že ustaljeni navadi enkrat dnevno. Problemov nemojene vadbe v tem klubu prav tako ne manjka: dvoizmenski pouk, obveznosti dveh trenerjev do dela na osnovni šoli, zelo natrpan urnik uporabe zimskega bazena. Vse to onemogoča vodstvu kluba, da bi izdelalo takšen razpored treningov, ki bi omogočal vsakodnevno vadbo večini plavalcev. S takšno vadbo bo klub pričel šele v šolskih počitnicah.

Plavalci Fužinarja letos še ne bodo dosegli rezultatov, ki bi jim zagotovili nastop na kvalifikacijah za vstop v II. zvezno ligo. Realne možnosti pa so, da to dosežejo prihodnje leto. Za takšen korak je pa potrebna 4-urna uporaba zimskega bazena na dan in zagotovitev osnovnih finančnih sredstev. To dvoje bo potrebno, če bomo želeli, da bo tekmovalno plavanje ob danih pogojih na Ravnah napredovalo.

T. P

KEGLJAVKE FUŽINARJA EKIPNE PRVAKINJE SLOVENIJE

Letošnje republiško ekipno prvenstvo za žene se je pričelo 2. marca v Ljubljani na razmeroma težkem kegljišču Slovana. Oba dneva so naša dekleta dobro kljubovala favorizirani ekipi Ljubljana Center ter zasedla II. mesto. Tretje in četrto kolo je bilo na domačih stozah 23. in 24. marca. Tudi to pot so ostale Ljubljankanke na prvem mestu, tesno za njimi pa

kegljavke Fužinarja. Poslednja kola so bila 6. in 7. aprila v Kočevju. Iz izkušenj, ki smo jih imeli iz prejšnjih let, smo vedeli, da je bila bera na tem kegljišču bolj slaba. In res — slaba je bila za Ljubljano Center, tako da so jih naša dekleta v finišu prehitela ter zasedla v skupnem plasmaju odlično I. mesto in prvič osvojila najvišji naslov v Sloveniji. Zlasti če pomislimo, da jih je zadnjih nekaj let stalno preganjala smola, je ta uspeh toliko pomembnejši za Fužinarjevo ekipo, saj jim bo dal novega elana v nadaljnjih tekmovanjih.

Končni vrsti red: I. Fužinar, II. Ljubljana-Center, III. Branik, IV. Triglav, V. Gradis, VI. Štore, VII. Slov. Gradec in VIII. Kočevje. Čestitamo!

MOŠKA KEGLJAŠKA EKIPA IZPADLA IZ LIGE

Po uspehah kvalifikacijah se je uvrstila moška ekipa v slovensko republiško ligo ter pričela s tekmovanjem na Jesenicah 2. in 3. mar-

MARJAN KUŠAR

Nepričakovano je med nami odjeknila žalostna vest, da Marjana ni več. Skrita sila električnega toka, s katero je dolga leta kot elektro varilec ustvarjal in živel, mu je za vedno zaprla dlan. Bil je pravi

mož dela. Vedno je bil ves predan delu, pri tem pa ni pozabljal na tovarštvo in sodelovanje.

Rad je poučeval mlajše neizkušene sodelavce ter dajal dobre predloge starejšim.

Svoje delo je obvladal tako strokovno, da je bil v veselje in ponos prometnemu obratu.

Vedno dobre volje je sprejemal naloge, jih prevzemal s takim optimizmom, ki je že kar vnaprej jamčil za uspeh.

Rodil se je leta 1930 v Litiji.

Še kot mlad deček se je med okupacijo vključil v NOB, kjer je bil za svojo požrtvovalnost odlikovan z redom »Zasluge za narod«.

Leta 1946 se je prvič zaposlil v naši železarni.

Dokončno pa se je odločil za življenje na Ravnah 1956. leta.

Ponovno se je zaposlil v železarni, najprej v čistilnici, nato pa je bil premeščen v naš obrat, kjer je ustvarjal celih 10 let.

Kot vsako leto je tudi letos težko pričakoval, da nastopi letni dopust. Vesel se je odpravljal, da zaužije svoj zaslužen počitek, toda vrnil se ni več.

Kakor je bil vedno predan delu, tudi med dopustom ni mogel mirovati, hotel je ustvarjati, toda tokrat je omahnil.

S težkim srcem smo se poslovili od nje, ostal nam bo pa v spominu kot dober strokovnjak, tovariš in prijatelj.

Nekatera pionirska moštva so se zagrizla v tekme

ca, kjer se ni uveljavila preveč dobro. Naslednji dve koli so odigrali v Celju 23. in 24. marca — zasedli so 10. in 12. mesto. Zadnji dve koli sta bili v Domžalah 14. in 15. aprila in obenem najbolj usodni, saj so imeli prvi dan 16. drugi dan pa 13. mesto in se s tem poslovili iz republiške lige.

Za ponovni vstop v ligo se bodo borili jeseni na okrajnem prvenstvu. To pa bo brez dvoma težje kot lani, ker bo imel Fužinar močno konkurenco v ekipi Lokomotive (ki je tudi izpadla iz republiške lige), ter Maribora in Tehnostroja. Ni posebno športno, da so nekateri tekmovalci moške ekipe zaradi poraza zapustili svoj klub.

KK Fužinar že pričinja pomlajevati svoje vrste z bolj zagrizenimi mladimi kegljači, ki jih dobiva iz raznih sindikalnih kegljaških krožkov. Vprašanje trenerjev je še vedno odprto. Žensko ekipo bo vadil po vsej verjetnosti tov. Albin Rapnik, dolgoletni nogometaš Fužinarja, trenutno pa funkcionar KK, ki ima že sedaj precej zaslug za osvojitve I. mesta ženske ekipe na republiškem prvenstvu.

Kdo bo prevzel nadzor nad moško ekipo, pa še ni znano. Trenerja bi lahko postala tov. Trstenjak in Ajtnik, ki imata oba trenerski tečaj.

Oto Hafner

TABORNIŠKI TEK NA MUTI

Letošnjega tradicionalnega IX. taborniškega teka na Muti se je udeležila tudi reprezentanca občinske zveze Ravne. Ekipe so bile izbrane na podlagi občinskega krosa, vendar žal ne v vseh kategorijah. Od 9 razpisanih kategorij so bile ekipe kompletne le v 4, kjer so tudi premočno osvojile 1. mesta. V skupnem ekipnem seštevku pa je ekipa osvojila 2. mesto z istim številom točk kot zmagovalec.

Najbolje uvrščeni posamezniki so bili:

Starejši pionirji: 1. Bruno Borovnik, 2. Bojan Piletič, 3. Filip Repanjšek.

Starejše pionirke: 2. Jože Oberž, 5. Jožica Bobek, 6. Lucija Kopmajer.

Mlajše mladinke: 1. Marija Meh, 4. Cvetka Vinšek, 5. Marjana Navotnik.

Mlajši mladinci: 1. Zdravko Gutman, 2. Branko Breznikar, 7. Jože Stres.

Spominski tek NOB — člani: 1. Maks Krem-ljak.

Zanimivo je, da je zmagovalec v spominskem teku NOB, dolgem 8 km, prišel na cilj s prednostjo več kot 7 minut pred drugoplasiranim.

Inž. Vlado Strahovnik

SREČANJE S TAM

V nedeljo, 21. aprila, so športna igrišča v parku telesne kulture močno oživila. Poleg ligaških tekem se je na športnem polju srečalo preko 100 tekmovalcev, članov delovnih kolektivov Tovarne avtomobilov Maribor in Železarn Ravne. V športnih oblačilih smo srečali znane obraze, ki so še pred leti želi uspehe v ekipah ŠD Fužinar. Tudi v teh srečanjih so pokazali svojo borbenost in dali zgled mlajšim, kako se je treba boriti za vsako točko, za vsak gol.

Rezultati srečanja v posameznih panogah:

Nogomet: TAM — ŽR 4:1

Rokomet: TAM — ŽR 13:13

Odbojka: TAM — ŽR 0:2

Namizni tenis: TAM — ŽR 1:5

Šah: TAM — ŽR 47,5:52,5

Kegljanje: TAM — ŽR 1:1 borbene partije.

V skupnem številu zmag v posameznih panogah je zmagala ekipa sindikata ŽR 4:2 — tri zmage, en poraz in dva neodločena izida.

Inž. Vlado Strahovnik

OBČINSKO PRVENSTVO V SPOMLADANSKEM KROSU

Prijetno spomladansko vreme je privabilo v park pri gimnaziji okrog 800 pionirjev, pionirk, mladincev in mladink iz cele občine. Še posebej velja omeniti, da so se poleg osnovnih, srednjih in strokovnih šol udeležili krosa le predstavniki »Partizana« Črne. Nasprotno pa članov ŠD »Fužinar« ni bilo opaziti, čeprav so bila vabila poslana vsem klubom in ostalim športnim in družbenim organizacijam v občini. Kljub številni udeležbi pa organizacija tekmovanja ni bila v redu. Posebno slabo sta bila organizirana start in cilj, kjer postavljeni ciljni lijak ni zadoščal za tako število tekmovalcev. Priznati je treba, da so se lanski organizatorji v Mežici in Prevaljah dosti bolj potrudili. Izgovor, da je bilo preveliko število nastopajočih, pa vsekakor ne more biti opravičljiv razlog, ko pa so bila skoraj sočasno tekmovanja tudi po drugih občinah v Sloveniji in je število nastopajočih močno presegalo 1000.

Žalostno je dejstvo, da kljub dvema razpisanim programom za člane razen enega prijavljenega člana ni nastopil nihče. Kje so športniki, in to tisti, ki bi naj bili celo kvalitetni, pa jim je težko preteči 2000 m? Ali se potem lahko čudimo njihovim neuspehom ali malemu napredku zaradi slabe kondicije? Ne želimo propagirati za krose, toda kdor je vsaj malo šport-

no razgledan, bo lahko videl, da je kros skoraj nujen za vsakega športnika, ker si na njem kondicijsko krepki telo za večje napore.

Zmagovalci v posameznih kategorijah:

Mlajše pionirke: Jožica Vidovič, OŠ Mežica.

Mlajši pionirji: Jože Konečnik, OŠ Ravne.

Starejše pionirke: Lucija Kopmajer, OŠ Prevalje.

Starejši pionirji: Bojan Piletič, OŠ Črna (krajša proga). Zvonko Pečovnik, OŠ Ravne (daljša proga).

Mlajše mladinke: Marija Čeh, OŠ Ravne.

Mlajši mladinci: Zdravko Gutman, gimnazija.

Starejše mladinke: Darinka Verdnik, gimnazija.

Starejši mladinci: Rudi Kokal, gimnazija.

Članice: Jelka Gologranc, gimnazija.

Zmagovalna ekipa, ki je bila, izraženo v procentih na število vpisanih učencev ali dijakov, najbolj množična, prejme ob dnevu mladosti denarno nagrado za nabavo atletskih rekvizitov. (Ob zaključku redakcije še ni izračunan ekipni plasman nastopajočih.)

Inž. Vlado Strahovnik

OBRATNE NEZGODE V APRILU 1968

Matevž Dežman, špedicija — škobec si dra mu je padel na desno nogo.

Ludvik Kajnih, čistilnica — tekalno kolo se mu je skotalilo na prstanec leve roke.

Rafael Belaj, mod. mizar. — dleto mu je zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval dlan leve roke.

Štefan Kobolt, kladivarna — vroča škaža mu je padla za čevelj leve noge in ga opekla.

Franc Kokučnik, valjarna — gredica mu je padla na nart desne noge.

Albin Kapel, valjarna — pri ravnanju jeklenih palic si je poškodoval palec na levi roki.

Anton Ladinek, topilnica — pri odstranjevanju železnega kolesa si je poškodoval sredinec na desni roki.

Bernard Orter, livarna — usmerjevalec peska mu je poškodoval sredinec na desni roki.

Jože Podjan, kladivarna — pri uravnavanju klešč si je zvinil desno roko v zapestju.

Franc Kovač, kladivarna — pri odpremi materiala ga je okrogla palica pritisnila za levo nogo ob drugo palico.

Rajko Antlej, čistilnica — pri nameščanju jeklenega ulitka si je poškodoval palec na desni roki.

Silva Pavlič, uprava — ko je šla po malico, je padla po stopnicah ter pri tem dobila pretres možganov.

Jakob Svetina I, valjarna — pri obračanju ingota si je poškodoval levo roko v zapestju.

APRILA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Jakob Ivartnik — KV, Franc Božič — NK, Karel Pogorevčnik — NK, Jože Topolovec — NK, Marjana Polenik — NK, Branko Podbrežnik — NK, Srečko Borovničar — PK, Roman Rudolf — NK, Pavel Avguštin — VK, Štefan Čebulj — NK, Viktor Arcet — NK, Kristina Bavče — NK, Mirko Vidmar — NK, Andrej Sedar — KV, Anton Vodušek — KV, Viljem Mozgan — NK, Silvester Rihar — KV, Drago Klančnik — KV, Štefan Lozinšek — NK, Venčeslav Štefič — NK, Stefanija Rožej — NK, Jože Plohl — KV, Božidar Pejovič — NK, Ferdinand Uršnik — NK, Ivan Rek — NK, Stanislav Gošnak — NK, Miro Kostanjevec, dipl. inž. gradbeništva, Albin Črnač — dipl. ekonomist, Janez Dokl — SS, Kristina Močivnik — SS; sprejeti za nedoločen čas.

Silva Pavlič — NSS, Franc Marošek — VK, Marija Močilnik — NK, Alojz Potočnik — NK, Leopold Makan — PK, Slavko Hronjec — NK; sprejeti za določen čas.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Ivanka Vugrinec — SS, Marta Iglar, dipl. inž. kemije, Mirko Tratnik — KV, Maks Paradiž — KV, Alojz Čerpnjak — PK, Anton Vogrin — PK, Alojzija Makan — PK, Anton Pokeržnik — PK, Rudolf Strgar — PK, Marjan Kušar — KV, Milan Žvikart — NK, Marija Krajnc — NK.

Naša upokojenca

Marija Kranjc, rojena 2. januarja 1921, v železarni od 4. aprila 1950 dalje kot pom. kontrolor TKR. Invalidsko upokojena 24. aprila 1968.

Leopold Močnik, rojen 1. nov. 1909, v železarni od 1. novembra 1923 s presledki kot vodja kontrole TKR. Osebnopokojen 30. aprila 1968.

SLAVKO RASBERGER

Nenadoma je prišla med nas žalostna novica, da nas je za vedno zapustil Slavko Rasberger, metalurški tehnik v topilnici. Nismo mogli razumeti, kako je to mogoče, saj je še prejšnji dan vestno opravljal svoje delo.

Slavko Rasberger se je rodil leta 1941 v Novem mestu, v Ljubljani je diplomiral za metalurškega tehnika na TSS, nato pa se je zaposlil pri Iskri v Kranju, odkoder je odšel v JLA. V naši železarni se je zaposlil 16. februarja 1966, in sicer v obratu topilnice.

Kot mlad tehnik se je ves predal ustvarjalnemu delu pri elektro obločnih pečeh in že kmalu vodil izmeno pri desettonski elektro obločni peči in pri VF pečeh. Kasneje je bil službeno premeščen na vodstvo priprave vložka, kjer je pokazal vse svoje organizatorske sposobnosti in z marljivim delom znatno prispeval k izboljšanju kvalitete vložka in k zmanjšanju stroškov za obrat topilnico.

Ko ga v mislih spremljamo na njegovi zadnji poti v Ljubljano, izrekamo iskreno sožalje ženi, materi in mali hčerki. Topilnica in vsa železarna je v Slavku izgubila marljivega in vestnega sodelavca, ki ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Tečaj za ultrazvok in defektoskopijo je bil to krat na Rimskem vrelcu

Foto: R. Gradišnik